

Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. IV.

Sztab.

Samodzielny Referat Oświatowy

Nr. 299 | Ośw.

1811 F

Wytyczne

Pracy Oświatowo-Wychowawczej na okres 1935/36 r.

10 Pułk Kawalerii Artylerii Lekkiej
Oddział [illegible]
Dnia 30. XI. 1935 roku

Łódź, w listopadzie 1935 r.

10 Pułk Kawalerii Artylerii Lekkiej
Data wpływu 30. XI. 1935
Załączników —
Nr. sprawy 290
Przydział Ośw.

Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. IV.

Sztab.

Samodzielny Referat Oświatowy

Nr. 299 / Ośw.

1811 F

Wytyczne

Pracy Oświatowo-Wychowawczej na okres 1935/36 r.

10 Pułk Kawalerii Strzelców Lubelskich
Oddano do [illegible]
Dnia 30. XI. [illegible] 5 roku

Łódź, w listopadzie 1935 r.

10 Pułk Kawalerii Strzelców Lubelskich
Data 30. XI. 35 r.
Załączników —
Nr. sprawy 299
Przydział Ofic. oświatowy

D O W Ó D Z T W O O K R Ę G U K O R P U S U Nr.IV.

S Z T A B

Samodzielny Referat Oświatowy

Nr.299/Ośw.

W Y T Y C Z N E

PRACY OŚWIATOWO - WYCHOWAWCZEJ NA OKRES 1935/36 r.

Łódź, dnia 25 listopada 1935 r.

10 PUŁK KAWALERJI ARTYLERJI LEKKIEJ
Oddano do użytku służbowego
Dnia 30. XI 1935 roku

T R E Ś Ć .

A. Część ogólna.

I.	Oficerowie oświatowi	str. 1.
II.	Podoficerowie oświatowi	" 3.
III.	Instrukcja 0.20/31.- Komunikaty W.I.N.O.	" 4.
IV.	Żołnierskie szkoły początkowe	" 4.
V.	Pogadanki wychowawcze	" 7.
VI.	Świetlice żołnierskie	" 8.
VII.	Bibljoteki żołnierskie	" 11.
VIII.	Prasa wojskowa	" 14.
IX.	Wycieczki krajoznawcze	" 16.
X.	R a d j o	" 16.
XI.	Kino,filmy	" 18.
XII.	Aparat projekcyjny "Ornak"	" 18.
XIII.	Wykorzystanie placówek kulturalnych dla celów wojska	" 19.
XIV.	Teatry żołnierskie	" 20.
XV.	Śpiew i chóry żołnierskie	" 20.
XVI.	Uroczystości	" 21.
XVII.	Propaganda zagadnień obrony narodowej	" 23.
XVIII.	Spółdzielczość	" 24.
XIX.	Propaganda oszczędności	" 24.
XX.	Przysposobienie rolnicze	" 25.
XXI.	Wychowanie religilno-moralne	" 26.
XXII.	Oświata w okręgowych szpitalach wojskowych	" 27.
XXIII.	Oświata w wojskowem więzieniu śledczem	" 28.
XXIV.	Kursy oświatowo-wychowawcze	" 30.
XXV.	Współpraca z P.B.K.	" 30.
XXVI.	Odprawy i konferencje	" 31.
XXVII.	Kontrola pracy oświatowo-kulturalnej	" 32.

B.Część gospodarcza.

I.	Fundusze oświatowo-kulturalne	" 32.
II.	Gospodarka materjałem kulturalno-oświatowem	" 35.
III.	Przesyłanie korespondencji	" 38.

Załączniki.

Zał.Nr.1 a. Projekt programu na I stop.żołn.szk.pocz./poziom A./.
" Nr.1 b. Program języka polskiego na I st.żołn.szk.pocz./poziom B./.
" Nr.1 c. Program arytmetyki na I st.żołn.szk.pocz./poziom A i B./.
" Nr.2. Wzór dziennika świetlicy.
" Nr.3. Plan ramowy pracy świetlicowej.
" Nr.4. Wykaz sprzętu i pomocy świetlicowych otrzymanych od Zarządów kół P.B.K.w ....
" Nr.5. Terminarz meldunków.

...---oOo---...

OWODZTWO OKRĘGU KORPUSU Nr.IV.
S Z T A B
Samodzielny Referat Oświatowy

Nr.299/Ośw.

ódź, dnia 25 listopada 1935 r

Termin melduniku

Celem ujednostajnienia pracy oświatowo - kulturalnej i wychowawczej w formacjach, oddziałach i zakładach O.K.- wydaję wytyczne tej pracy na okres 1935/36 r.

Wytyczne te są wyjaśnieniem, rozwinięciem i uzupełnieniem obowiązujących "Komunikatów" W.I.N.O./ 1 - 9 jawne i 1 - 3 poufne/ "Instrukcji O.20/1931" oraz odprawy oficerów oświatowych formacyj i oddziałów O.K. z 27.IX.b.r. i służyć mają za podstawę do organizacji pracy ośw.- wychowawczej, do czasu ukazania się nowej "Instrukcji Oświatowo - Wychowawczej", będącej w opracowywaniu przez specjalnie do tego celu powołaną komisję oświatową M.S.Wojsk.-

A. Część ogólna.

I. Oficerowie oświatowi.

1/ Na oficerów oświatowych dowódcy formacyj /oddziałów, zakładów/ wyznaczą oficerów w stopniu kapitana /por.ze starszeństwem 1924 - 1931/, którzy funkcje te pełnić będą bez przerwy przynajmniej do 30.IX.1936 r.

Muszą to być oficerowie zaznajomieni z pracami ośw.- wychowawczemi i mający do nich zamiłowanie.

2/ Wyznaczenie oficerów oświatowych należy ogłosić w rozkazach dziennych formacyj /oddziałów, zakładów/.

3/ Ponieważ praca ośw.- wychow. nie może być prowadzona dorywczo, przeto, o ile to możliwe, oficerów oświatowych w formacjach nie należy obarczać innemi dodatkowemi funkcjami /zwłaszcza w okresie jesienno - zimowym/.

./.

4/ Stopień,nazwisko i imię oraz starszeństwo wyznaczonych oficerów oświatowych zameldują mi zainteresowani dowódcy /komendanci/ do 5.XII.b.r.przez Sam.Ref.Ośw.

Dotyczy to również oficerów oświatowych garnizonowych, garnizonów: Łódź,Skierniewice i Częstochowa,których należy wyznaczyć w myśl dod.tajnego do Dz.Rozk.M.S.Wojsk.Nr.5/34 poz.41 p.III.

5/ Utrzymanie funkcyj oficerów sztabowych,opiekunów pracy ośw.- wych. - pozostawiam uznaniu dowódców dywizyj.

W wypadku pozytywnym należy meldować mi jak w punkcie 4 niniejszej pozycji.

6/ Do zakresu prac oficera oświatowego formacji /oddziału, zakładu/ należy:

a/ opracowywanie i przedstawianie dowódcy formacji /oddziału,zakładu/ wniosków co do ogólnego kierunku prac kult.-ośw. i uświadamiająco - obywatelskich,celem ujęcia ich w programach wyszkolenia,

b/ wskazywanie lub dostarczanie źródeł oraz środków pomocniczych do przeprowadzenia przez dowódców pododdziałów akcji obywatelsko - uświadamiającej,

c/ organizacja i kierownictwo żołnierskiej szkoły początkowej,kursów dokształcania ogólnego i zawodowego oraz ich kontrola,

d/ organizacja czytelnictwa książek i pism w oddziale,

e/ nadzór nad metodami pracy oraz wyposażeniem świetlicy,

organizowanie:

f/ zespołów śpiewaczych oraz ustalanie repertuaru pieśni żołnierskich,śpiewanych przez pododdziały,

g/ wycieczek krajoznawczych i zwiedzań,

h/ żołnierskiego teatru /pułkowego,baonowego/,

i/ uroczystości oraz czuwanie nad odpowiednim przygotowaniem do nich szeregowych,organizowanie i popieranie wszelkich imprez kulturalnych,wychowawczych,propagandowych,mających znaczenie dla wojska,

j/ pogadanek krajoznawczych,zwiedzań w okresie ćwiczeń letnich oraz imprez zbliżających wzajemnie wojsko i społeczeństwo,

k/ uzgadnianie i współpraca z oficerami ośw.innych oddziałów garnizonu,

l/ pomaganie dowódcy formacji /oddziału,zakładu/ w oddziaływaniu moralnem i kulturalnem na najmłodszą promocję oficerską oraz wykorzystywanie wszelkich środków kult.- ośw.i organizacyj społecznych dla akcji ośw.-wych.,

ł/ wywieranie wpływu na działalność uświadamiającą - obywatelską,rozwijaną przez społeczne ośrodki,propagujące sprawy wojska i obrony państwa i współdziałanie na tem polu z oficerami P.W.,

m/ współpraca w akcji kulturalno - oświatowej w czasie poboru z Komendantami P.K.U.,ofic.P.W.,Z.S.,Z.R.i władzami adm.ogólnej,

n/ ścisła współpraca z organami Polskiego Białego Krzyża,

o/ współpraca z kapelanami wojskowymi w dziedzinie wych. religijno - moralnego.

Oficerowie oświatowi 10 p.p.,18 p.p.,25 p.p.,27 p.p., 37 p.p. są przedstawicielami władz wojsk./Kmdta Garn./i wchodzą z urzędu w skład zarządów miejscowych kół P.B.K.

II. Podoficerowie oświatowi.

Do pomocy oficerowi oświatowemu należy przydzielić podoficera,który czynności swe spełniać ma w myśl wskazówek oficera oświatowego. Należy zwłaszcza użyć podoficera oświatowego do czynności administracyjnych bibljotek żołnierskich,świetlic,kin i teatrów żołnierskich oraz powierzyć mu obsługę radjoaparatów i "Ornaka".

Ponieważ podoficer ma być pomocnikiem oficera oświatowego nietylko w dziedzinie administracji sprzętem i pomocy ośw.ale i w innych czynnościach,przeto winien to być podoficer,który pracy ośw.-kult.poświęca się z zainteresowaniem i zamiłowaniem.Należy

./.

więc dobierać na to stanowisko podoficerów wypróbowanych, doświadczonych i uświadomionych o celach i zadaniach akcji ośw.-kult. i wychow.-

Podoficera oświatowego należy zwolnić od wszelkich innych zajęć popołudniowych od godz.12-tej /oprócz doskonalenia kadr i ćwiczeń w okresie letnim/.

III. Instrukcja O.20/31,- Komunikaty W.I.N.O.

Do czasu ukazania się nowej instrukcji oświatowo - kulturalnej i wychowawczej, wymagam dokładnej znajomości przez oficerów i podoficerów Instrukcji M.S.Wojsk.O.20/31."O pracy oświatowo - kulturalnej i wychowawczej w wojsku", jak również dokładnego zapoznania się z treścią Komunikatów W.I.N.O.1-9.

Prócz tego oficerowie winni znać treść Komunikatów poufnych Nr.1-3.

Ważniejsze sprawy wychowawcze i zarządzenia oświatowe polecam omawiać na odprawach, jak również ogłaszać w rozkazach formacyj.

Komunikaty należy rozsyłać obiegiem do pododdziałów w miarę wydawania ich przez M.S.Wojsk.a nie magazynować.

IV. Żołnierskie szkoły początkowe.

1/ Naukę w żołnierskich szkołach początkowych należy prowadzić tylko na I-szym stopniu, likwidując temsamem nauczanie na II i III stopniu.

I stopień nauki podzielić na dwie grupy A i B. Do grupy A przydzielić kompletnych analfabetów, do grupy B analfabetów, posiadających pewną znajomość czytania i pisania, oraz powrotnych analfabetów. Powyższy podział ma na celu ułatwienie prowadzenia nauki i osiągnięcia w tym krótkim stosunkowo okresie nauczania jaknajlepszych wyników.

./.

Program nauki dla obu grup I stopnia według projektu P.B.K. w załączeniu /Zał.Nr.1/ a,b,c/ jako tymczasowy i doświadczalny.Do czasu ukazania się nowego elementarza żołnierskiego obowiązuje elementarz Falskiego.

Przenoszenie analfabety z grupy A,do grupy B,można przeprowadzać /bez egzaminu/ w miarę postępu ucznia w nauce,przyjmując jednak jako zasadę,iż obie grupy prowadzić należy równocześnie,a ukończenie nauki w poszczególnych grupach jest równoznaczne z ukończeniem I stopnia żołnierskiej szkoły początkowej.

Podstawą dla organizacji żołnierskich szkół początkowych jest Komunikat W.I.N.O.Nr.8.§ 1.,oraz uzupełnienie zawarte w Komunikacie Nr.9.I/1,II/7.

2/ Nauczanie powierzyć nauczycielom,angażowanym przez P.B.K.

3/ Podręczniki - jak Komunikat Nr.6 p.10 i Nr.8 rozdz.XII.

4/ Pomoce szkolne w miarę nadsyłania przez W.I.N.O.będą przydzielane formacjom /oddziałom - zakładom/.Zapotrzebowania przedstawione już przez formacje i oddziały zostały częściowo załatwione rozk.D.O.K.IV.Nr.34/35 p.9.

5/ Dowódcy oddziałów dopilnują,by ilość godzin nauczania,przewidziana dla I stopnia /105/ została oddana do dyspozycji nauczyciela oraz,by czas przeznaczony na nauczanie był bez żadnych uchybień,wykorzystany przez nauczycieli.

Dla ułatwienia kontroli punktualności pracy, nauczyciel wpisywać będzie codziennie /w dniach prowadzenia nauki/ w dzienniku lekcyjnym,w rubryce "treść lekcji" dokładną godzinę przybycia nauczyciela,oraz ukończenia nauki.W tej samej rubryce gospodarz zespołu wpisywać winien godzinę przybycia szeregowych na naukę.

Na podstawie notowań gospodarza zespołu,oficer oświatowy sporządzać będzie miesięczne wykazy,które powinny zawierać:

./.

a/ Nazwa oddziału, b/ Stopień nauczania,

c/ Nazwisko i imię nauczyciela, d/Ilość odbytych lekcyj /ilość jed razowych pobytów naucz./,

e/ Suma czasu, poświęcona na nauczanie/ilość godz. przepracowanych/, f/Data sporządzenia wykazu, g/Podpis ofic.ośw.

Wykazy te dnia 2-go każdego miesiąca ofic.ośw. przesyłać będą do zarządu miejscowego Koła P.B.K.- będą one służyły za podstawę do wypłaty wynagrodzenia nauczyciela.

Zwracam specjalną uwagę na ścisłe przestrzeganie rozdz. VII VIII i IX Komunikatu Nr.8 p.1, które dotyczą sal wykładowych, gospodarzy zespołów i wysyłania szeregowców na naukę przez dowódców poddziałów /komp., bat./.-

6/ Na pokrycie części kosztów nauczania przydzieliłem pewne ryczałty komendantom garnizonów, którzy mają je użyć na uzupełnienie opłacania sił nauczycielskich, w/g wniosków instruktorek garnizonowych P.B.K.

Ponieważ przydzielone kwoty są minimalne, należy wziąć na ten cel przedewszystkiem sumy ze źródeł wskazanych w poz. XVIII niniejszego rozkazu.

7/ Zarządzenie odnośnie przedstawienia mi przez zainteresowanych d-ców meldunków o uruchomieniu początkowych szkół żołnierskich z podaniem daty uruchomienia, ilość kompletów grup A i B, ilość uczniów w każdym komplecie, nazwisk nauczycieli /nauczycielek/ i przez kogo nauczyciele /nauczycielki/ są opłacani - otrzymali w swoim czasie kmdci garnizonów.

Uruchomienie szkół w czasokresie późniejszym niż 1.X.-1.XII.- należy każdorazowo meldować mi przez Sam.Ref.Ośw./formacje jezdne, oddziały techniczne i t.p./.

Ambicją wszystkich dowódców i komendantów winno być zapewnienie każdemu z wcielonych do ich jednostek analfabetów, umiejętności biegłego czytania i pisania.

./.

V. Pogadanki wychowawcze.

Do czasu wprowadzenia w oddziałach systematycznej nauki obywatelskiej,mającej zastąpić żołnierską szkołę początkową II i III stopnia,należy prowadzić pogadanki wychowawcze,według Instrukcji O.20/31 § 5.Zwracam specjalną uwagę na formę i sposób prowadzenia pogadanek wychowawczych,które należy prowadzić przystępnie,żywo i barwnie z dokładną znajomością tematu.Pogadanka powinna się składać:

a/ z powtórki i ewentualnego nawiązania do tematu poprzedniej pogadanki,

b/ z właściwej pogadanki,prowadzonej z wplataniem pytań i rozwijaniem otrzymywanych odpowiedzi w zakresie opracowanym /tematu/,

c/ z powtórki zasadniczych wiadomości z całości omówionego tematu.

Do czasu ukazania się czytanek do nauki obywatelskiej,należy posługiwać się podręcznikiem ppłk.Sosabowskiego "Wychowanie żołnierza-obywatela",oraz pracą ppłk.Porwita "Nauka o powinnościach żołnierza".Pozatem do pogadanek "Nowinami" i "Żołnierzem Polskim" oraz książką ppłk.Porwita "Duch żołnierski".

1/ Zarządzam,by pogadanki wychowawcze prowadził osobiście d-ca pododdziału /komp.,bat./.W wyjątkowym wypadku dca pododdziału pracę tę może powierzyć młodszemu,odpowiednio przygotowanemu oficerowi.Zabraniam prowadzenia pogadanek wychowawczych zbiorowo dla całego baonu /dyonu/.

2/ Pogadanki okolicznościowe mogą być wygłaszane wspólnie dla całego pułku /baonu,dyonu/ o ile oddział dysponuje odpowiednio dużą salą /halą ćwiczeń i t.p./.

3/ Oficer oświatowy formacji /oddziału,zakładu/ opracowuje plan korzystania z aparatu "Ornak"i przezroczy - filmów przez pododdziały,uwzględniając tygodniowe programy wyszk.baonów,dyonów itd.

./.

4/ Sale,w których odbywają się pogadanki winny być,o ile to możliwe,dostosowane do wyświetlania przezroczy-filmów.Dowódcy formacyj /oddziałów,zakładów/.polecą założenie odpowiedniej instalacji elektrycznej /włączniki/,aby żołnierz biorący udział w pogadance,przez cały czas jej trwania nie przebywał w ciemności.

5/ Podkreślam z całym naciskiem konieczność odpowiedniego przygotowania dców pododdziałów do wygłaszania przewidzianych programem pogadanek z nauki obywatelskiej,gdyż tylko pogadanki przemyślane i wygłaszane z żołnierską swadą i w pogodnym nastroju osiągną zamierzony cel.

6/ Dcom formacyj i oddziałów /baonów,dyonów/ polecam częstą kontrolę tego działu wychowania,tak co do rzeczywistego wykorzystania przewidzianego programem czasu,jak i odnośnie sposobu wykonania.

VI. Świetlice żołnierskie.

Pozasłużbowe życie żołnierzy ogniskować należy w świetlicy oddziałowej,która wyglądem i urządzeniem wewnętrznem jak też i atmosferą w niej panującą powinna wywierać jaknajbardziej dodatni wpływ na psychikę żołnierza,który po całodziennej pracy powinien znaleźć w świetlicy wytchnienie umysłowe i wypoczynek fizyczny.

Poprzez różnego rodzaju formy pracy świetlicowej,przez godziwą i przemyślaną rozrywkę,należy wychowywać żołnierza przez świetlicę tak,aby wychowanie to było uzupełnieniem ogólnego wychowania,jakie odbiera żołnierz w czasie służby wojskowej.

Kładę nacisk,aby działalność poprzez świetlicę obejmowała masy żołnierskie /teatr,kino,radjo,czytelnictwo,śpiew,gawędy i t.p/ natomiast indywidualna praca,oraz w kołach /zespołach/ prowadzone były w wyjątkowych wypadkach zależnie od poziomu umysłowego żołnierzy,oraz warunków oddziałowych.

Należy dążyć do wyposażenia świetlic żołnierskich w materjał rozrywkowy /kino,radjo,gramofon/,oraz w odpowiedni zasób gier

./.

i zabaw.

Oddziały nie posiadające dotychczas świetlic pułkowych /równorzędnych/ urządzą je,jako prowizoryczne z większych sal na okres jesienno - zimowy.

Podstawa:Instrukcja O.20/31 § 13; Komunikat W.I.N.O.Nr.1 p.2 i Nr.6 p.8.

Celem uregulowania życia wewnętrznego świetlicy dowódcy formacyj /oddziałów,zakładów/ zarządzą,by świetlice oddziałowe były dostępne dla szereg.codziennie od godz.17-tej do capstrzyku,bez względu na to,czy jest to dzień obecności kierowniczki świetlicy.

Lokal świetlicy oddziałowej /pułk.,bacnowej/ pod względem utrzymania czystości i opalania należy przydzielić na cały okres pracy jednemu z pododdziałów.

W porze zimowej palenie w piecach winno mieć miejsce na 4 godziny przed otwarciem świetlicy.

Niedopuszczalnem jest,aby świetlica nie była ogrzana lub należycie oświetlona.

Zabraniam używania świetlic oddziałowych na czasowe zakwaterowanie żołnierzy,magazynowanie broni,sprzętu i t.p.

Niezależnie od stałej opieki oficera oświatowego,podofic. ośw.i dowódcy wyznaczonego pododdziału,należy wyznaczać codziennie podoficera /młodszego/ dyżurnego świetlicy,którego zadaniem będzie:

a/ przebywanie w świetlicy w czasie kiedy świetlica dostępna jest dla szeregowych,

b/ doraźna opieka nad sprzętem i pomocami świetlicowemi,

c/ wydawanie gier obecnym w świetlicy żołnierzom,

d/ obserwowanie żołnierzy oraz ingerowanie w wypadkach niewłaściwego ich zachowania się.

Podoficer dyżurny prowadzi "dziennik świetlicy"według załączonego wzoru /Zał.Nr.2./.

./.

Każda świetlica powinna mieć:

1/ kartę inwentarzową ofic.mat.,

2/ kartę inwentarzową mat.kult.-ośw.,znajdujących się w świetlicy,

3/ spis gier /oddzielnie/.

Podoficer dyżurny stwierdza w"Dzienniku świetlicy"zdanie i odbiór sprzętu pod p.1,2,3.

W porozumieniu z instruktorką /okr.,garn.,kierowniczką świetlicy/ P.B.K. ofic.oświatowy ustali ogólny plan pracy świetlicowej na cały rok /1.X. - 30.IX./.

"Plan ramowy pracy w świetlicy"podaje załącznik Nr.3.

Programy szczegółowe /tygodniowe i dzienne/ należy opracowywać raz na miesiąc wspólnie z kier.świetlicy,nauczycielem /ką/ i bibljotekarką P.B.K.

Ze względu na charakter świetlicy żołnierskiej,omówione i ustalone programy pracy świetlicowej winny być tylko wytycznemi,mającemi wyraźnie wskazywać cel przedewszystkiem kier.świetlicy.

Forma przeprowadzenia wieczoru i metody pracy będą się zmieniały i muszą być dostosowane do stopnia zmęczenia i stanu psychicznego, w jakim przychodzi żołnierz do świetlicy i t.p.

Program pracy świetlicowej winien uwzględniać okresy większego wysiłku fizycznego żołnierzy i winien być nastawiony przedewszystkiem na wywoływanie pogodnego,wesołego nastroju.

Należy dążyć,by w uroczystościach /wieczornicach,porankach/-nie akademjach,organizowanych na terenie świetlicy brali udział świetliczanie - żołnierze.Oni winni uroczystości w swoim "domu" przygotowywać,wykonywać i zbierać oklaski.

Czynności oficera ograniczyć się winny do opieki,nadzoru,pomocy,a w części wykonawczej do wygłoszenia treściwego,krótkiego zagajenia.

./.

Uroczystości w ten sposób organizowane,w odróżnieniu do codziennego wieczoru świetlicowego,muszą być udziałem wszystkich szeregowych oddziału i dlatego też,jeśli warunki zakwaterowania na to nie pozwalają,by wszystkich szeregowców zebrać na jednej sali, by mogli wszystko widzieć i słyszeć - należy uroczystość na terenie świetlicy powtórzyć kilkakrotnie /dzień po dniu/,nie zmieniając programu.

Zależnie od poziomu zainteresowań i środowiska z jakiego pochodzą żołnierze oraz uzdolnień kier.świetlicy,mogą powstawać kółka sceniczne,śpiewacze,muzyczne,opieki nad książką,przyrodnicze,krajoznawcze,rolnicze i t.p.

Przez tak zrozumiałą formę organizacyjną i realizację programu zajęć świetlicowych,wielu żołnierzy znajdzie w świetlicy dużą korzyść i doświadczenie,które mogą im posłużyć w przyszłej pracy społecznej na terenie swego środowiska.

VII. Bibljoteki żołnierskie.

A. Zakaz reorganizacji bibljotek żołnierskich podany w Komunikacie W.I.N.O.Nr.7 § 4.,obowiązuje nadal do czasu przeprowadzenia reorganizacji bibljotek wojskowych wszystkich typów,a temsamem ujednostajnienia techniki prowadzenia bibljotek /inwentaryzacji, katalogowania,wypożyczania i statystyki/,oraz uzupełnienia księgozbiorów.W obecnym stanie bibljoteki żołnierskie prowadzić należy prowizorycznie,według norm,przyjętych i stosowanych w danym oddziale.Zasilenie księgozbiorów bibljotek żołnierskich nowemi książkami nastąpi częściowo w okresie zimowym,o czem oddziały powiadomione zostaną osobnem zarządzeniem.

Kierownictwo bibljoteki żołnierskiej spoczywa w rękach oficera oświatowego formacji /oddziału,zakładu/,który ma do pomocy siłę cywilną P.B.K. lub podoficera.Kładę nacisk na stronę wychowaczą bibljoteki,której zadaniem jest pobudzać mało wyrobione umy-

sły żołnierskie do gimnastyki myślowej.

Zabraniam wydawania książek z bibljoteki żołnierskiej na pododdziały z wyjątkiem oddziałów wydzielonych, oraz oddziałów daleko zakwaterowanych od miejsca pułkowej bibljoteki żołnierskiej.

B. Bibljoteki "Społeczna" i "Żołnierza Polskiego".

Przydzielane oddziałom tomiki "Bibljoteczki Społecznej" należy oddawać żołnierzom do czytania, nie inwentaryzując i nie kompletując ich. Z treścią poszczególnych tomików powinni zaznajomić się oficerowie i podoficerowie tak, aby poruszane w nich zagadnienia o nastawieniu propagandowem stały się tematem do pogadanek żołnierskich bądź w godzinach przeznaczonych na oświatę, bądź też podczas przerw w ćwiczeniach.

/Podstawa: Komunikat W.I.N.O. Nr.3 § 6./.

Tomiki bibljoteczki "Żołnierza Polskiego" polecam dcom pododdziałów używać do pogadanek na tematy wojskowo - wyszkoleniowe i ogólno - wychowawcze, jak też do głośnego zespołowego czytania przez żołnierzy pod kierownictwem instruktorów.

Oficerowie oświatowi winni dopilnować aby tomiki obu bibljotek trafiały do rąk żołnierzy.

Nowe, zupełnie czysto wyglądające tomiki tych bibljotek, znajdujące się jeszcze nieraz w kancelarjach a nawet magazynach, świadczą o złem użyciu wydawnictwa i niewykorzystaniu tego ważnego środka wychowawczo - propagandowego.

C. Dla uporządkowania dotychczasowego stanu bibljotek, do czasu ukazania się instrukcji polecam:

1/ sporządzić inwentarze bibljotek,

2/ uzupełnić braki książek,

3/ prowadzenie bibljotek żołnierskich powierzyć, w porozumieniu z zarządem miejscowego Koła, bibljotekarce P.B.K.,

4/ we wszystkich bibljotekach żołnierskich stosować

technikę bibljotek P.B.K.Ewentualne zapotrzebowanie /prośbę/ o karty książki i karty czytelnika należy skierować do Instr.Okr.P.B.K.w Łodzi,

5/ odnośnie poszanowania książek bibljotecznych przypominam zarządzenie moje ogłoszone w Rozk.D.O.K.IV.Nr.18/35 p.9,

6/ celem zapobiegania ginięciu książek w bibljotekach żołnierskich,polecam wydać zarządzenia,aby każdy żołnierz odbierający przed zwolnieniem go z szeregów swoje ubranie cywilne,okazał zaświadczenie bibljoteki oddziałowej,stwierdzające,że bibljoteka nie rości do niego żadnych pretensyj.Bez takiego zaświadczenia ubranie może być wydane tylko za zgodą oficera oświatowego formacji /oddziału,zakładu/,który zabezpieczy odpowiednio ewentualne straty bibljoteki.

W oddziałach,gdzie istnieją samodzielne bibljoteki podoficerskie,prowadzenie ich należy pozostawić zarządom kasyn lub ognisk podoficerskich. Nowych bibljotek podofic.,aż do ukazania się instrukcji,tworzyć nie należy.

D. Każda wartownia /garnizonowa,wewnętrzna/ powinna posiadać bibljoteczkę wartowniczą.Zaopatrywanie bibljoteczki wartowniczej odbywać się winno przez wydzielanie z księgozbioru oddziałowej bibljoteczki żołnierskiej pewnej ilości książek specjalnie dobranych,tak pod względem treści jak i objętości.

Bibljoteczki wartownicze powinny być zaopatrywane przedewszystkiem w tomiki "Bibljoteczki Żołnierza" i "Bibljoteczki Społecznej" oraz czasopisma jak "Żołnierz Polski" i inne ilustrowane.

W każdej wartowni winna znajdować się gazeta ścienna "Nowiny".

Dobór książek oraz kontrolę bibljoteczek wartowniczych należy powierzyć oficerowi oświatowemu,który winien je sprawdzać i zmieniać co pewien czas,aby pełniący służbę wartowniczą żołnierze mieli świeżą lekturę.

./.

E. Sposób administrowania egzemplarzami "Bibljoteczki Żołnier
omawia Komunikat Nr.7 p.5 oraz Komunikat Nr.8 p.8 -"Bibljoteczk
Społecznej" Komunikat Nr.3 p.6.Należy dążyć,by tomiki obu biblj
teczek były przez wszystkich żołnierzy oddziału,umiejących czyt
po polsku,przeczytane w czasie pobytu ich w oddziale.

VIII. Prasa wojskowa.

Zwracam uwagę na odpowiedni dobór czasopism,przeznaczonyc
dla żołnierzy do czytania w świetlicach.Należy n.p.uwzględnić pr
dewszystkiem te pisma,które poruszają zagadnienie obrony narodow
/lotnicze,morskie/,- traktują o przyspobieniu rezerw do obrony k
ju /Strzelec,wydawnictwa K.P.W.,P.P.W. i t.p./,wydawnictwa rolnic
spółdzielcze /Wojskowy Przegląd Spółdzielczy/,radjowe /Antena/,
oraz wydawnictwa wojskowe jak: Polska Zbrojna,Żołnierz Polski,Now
ny.

Nadsyłane do oddziałów pisma wojskowe należy rozdzielać nie
zwłocznie na pododdziały /w dniu ich nadejścia/.

A. Polska Zbrojna.

Ponieważ wśród żołnierzy znajduje się wielu o wyższym pozio-
mie intelektualnym,zwłaszcza w formacjach broni specjalnych,pożąda
nem jest aby w świetlicach żołnierskich znajdował się dziennik
"Polska Zbrojna".W ten sposób inteligentniejsi żołnierze po ukoń-
czeniu służby mogliby się stać w swoich środowiskach propagatorami
tego dziennika poruszającego między innemi zagadnienia obrony naro
dowej. W tym kierunku należy zwrócić uwagę na powyższy organ praso
wy.

Sposób zaopatrywania świetlicy w tę gazetę pozostawiam uznaniu
dowódców.Najprostszym rozwiązaniem tej kwestji byłoby przekazywanie
"Polski Zbrojnej"po przeczytaniu w kasynie ofic.lub podofic.,ewent.
ofiarowywanie prywatnie prenumerowanych egzemplarzy,co można roz-
szerzyć i na pododdziały.

./.

B. Wiarus.

"Wiarus", jako tygodnik przeznaczony dla podoficerów powinien być rozpowszechniony w podoficerskich szkołach oddziałowych. Przyszli podoficerowie z łamów powyższego tygodnika mają możność zapoznania się z pracą, zadaniem i życiem Korpusu Podoficerskiego, którego członkami staną się po ukończeniu szkoły.

Dowódcy formacyj /oddziałów, zakładów/ zainteresują się sprawą poczytności "Wiarusa" wśród podoficerów, wyjaśniając im znaczenie omawianego organu dla rozwoju umysłowego całego korpusu podoficerskiego i konieczności prenumerowania tego tygodnika.

Organizację rozpowszechniania "Wiarusa" wśród elewów oddziałowych szkół podoficerskich, należy polecić dcom komp.szkoln.

C. Żołnierz Polski.

"Żołnierz Polski" rozsyłany jest do oddziałów bezpłatnie według specjalnego rozdzielnika.

Kładę nacisk na jaknajdalej idące uprzystępnienie żołnierzom czytania "Żołnierza Polskiego" i racjonalny podział pism na pododdziały /wartownie/. /Patrz: Dz.Rozk.M.S.Wojsk.Nr.1/33 p.3, i Komunikat W.I.N.O.Nr.3 § 9/.

D. Nowiny.

Gazetę ścienną "Nowiny" prenumerować powinien każdy pododdział.

Treść "Żołnierza Polskiego" i "Nowin" winna być znana wszystkim oficerom, podoficerom i służyć za temat do rozmów między nimi i szeregowcami.

Dowódcy oddziałów zwrócą specjalną uwagę na sposób i miejsce umieszczenia "Nowin"/miejsce dostępne dla szeregowych z dostateczną ilością światła/.

Treść "Nowin"/specjalnie artykułów propagandowych/ powinna być omawianą z analfabetami przez nauczycieli, prowadzących I stopień nauczania.

./.

W kompanjach,szkolących dla K.O.P.,obok "Nowin" powinna być wywie szana gazeta ścienna "Na straży",którą Dtwo K.O.P.przesyła bezpłatnie po jednym egzemplarzu na pododdział,szkolący dla K.O.P.Sposób postępowania - jak z "Nowinami".

IX. Wycieczki krajoznawcze.

Wycieczki dają żołnierzowi możność poznania piękna,bogactwa, zabytków i historji Polski oraz rozwoju potęgi i twórczej wszechstronności państwa.Mają one olbrzymie znaczenie wychowawcze,są najlepszą lekcją poglądową o Polsce współczesnej.Z tego co żołnierz zobaczy pozostanie wrażenie mocne nazawsze.Wrażenia swoje przekaże drugim,szerząc propagandę wielkości i potęgi kraju ojczystego.

Przy organizowaniu wycieczek,oficerowie oświatowi wezmą pod uwagę pobliskie ośrodki gospodarstwa społecznego,urbanistycznego, instytucyjkulturalnych,opieki społecznej,higjeny społecznej,warsztaty pracy mechanicznej,ręcznej i t.p.

Z wycieczek należy korzystać jaknajwięcej.Wszystkim dowódcom i komendantom polecam udzielać tej akcji całkowitego poparcia w ramach swych kompetencyj i środków materjalnych.

X. R a d j o.

A. Popularyzacja radja.

Najlepszym pośrednikiem popularyzacji radja po wsiach i miasteczkach będzie wysłużony żołnierz.Zanim wydane zostaną przepisy,regulujące sprawę przeprowadzania propagandy radjowej w oddziałach,należy drogą pogadanek oraz zwiedzania rozgłośni radjowych, fabryk i wystaw radjofonicznych i t.p.uświadamiać żołnierzy o znaczeniu i zadaniach radja,jako znakomitego środka kształcącego,informacyjnego i rozrywkowego.

B. Audycje radjowe.

Przez zwrócenie uwagi na programy radjowe można ułatwić

./.

i wypełnić program wychowawczy oddziału,wykorzystując należycie popularne i przystępne audycje dla celów oświatowych wśród żołnierzy.

Wesołe żołnierskie audycje radjowe,nadawane będą w okresie jesienno - zimowym w każdy pierwszy i trzeci poniedziałek miesiąca o godz.20-tej.Tytuły audycyj podawane będą w prasie wojskowej. Żołnierzom należy ułatwić słuchanie audycyj,oraz zachęcać do opisywania wrażeń,ponieważ nawiązana tym sposobem łączność z żołnierzami posiada duże znaczenie wychowawcze.

Pozatem zwracam uwagę na ewentualne korzystanie przez żołnierzy z audycyj organizowanych przez W.I.N.O.w każdy drugi poniedziałek miesiąca dla Związku Strzeleckiego.

Terminy nadawania audycyj żołnierskich i strzeleckich należy uwzględniać przy opracowywaniu programów zajęć w świetlicach.

C. Sprzęt radjowy.

Należy dążyć do zaopatrzenia świetlic żołnierskich w odbiorcze aparaty radjowe,oraz do uruchomienia nieczynnych aparatów znajdujących się w oddziałach,jak też dla celów oszczędnościowych przystąpić do zelektryzowania aparatów bateryjnych.Za pośrednictwem Kier.Sam.Ref.Ośw. mogą oddziały zakupywać aparaty radjo - gramofonowe według modelu ustalonego przez W.I.N.O.dla świetlic żołnierskich.Jest to aparat trzylampowy /4 lampa prostownicza/ z dodatkowym głosnikiem i urządzeniem gramofonowem z adapterem. Cena zł.320.- Przy zamówieniach należy podać jakość prądu /stały czy zmienny/ i woltaż.

Zwracam uwagę na miejsce,oraz warunki zainstalowania radjoodbiorników i umożliwienia jaknajwiększej ilości żołnierzy słuchania audycyj.

D. Abonament radjowy.

Do czasu zwolnienia przez Ministra Poczt i Telegrafu od

opłaty abonamentowej radjoodbiorników zainstalowanych w świetlicach żołnierskich,należytość za abonament pokrywać należy z funduszu gospodarczego oddziału /ew.spółdzielni/.

E. Radjofonizacja oddziałów.

W miarę środków finansowych należy dążyć do radjofonizacji oddziałów /szpitala/,czy to przez zakładanie własnych stacyj nadawczych,czy przez instalowanie głośników w pododdziałach.Fachowych wskazówek w tym kierunku udziela W.I.N.O.

XI. Kino,filmy.

Kina garnizonowe i oddziałowe należy nastawić wyłącznie na wyświetlanie filmów wyszkoleniowych,wychowawczych i rozrywkowych dla żołnierzy.Również polecam uruchomić nieczynne aparaty kinematograficzne,zwłaszcza szkolne,zakupione za pośrednictwem właściwych departamentów broni i służb. ....

Wobec ukazywania się na rynku filmowym coraz większej ilości filmów wychowawczych dźwiękowych,należy dążyć do udźwiękowienia aparatów niemych.Fachowych wskazówek w tym względzie udziela W.I.N.O.

A. Wypożyczalnia filmów.

Osobnemi przepisami uregulowane zostanie wypożyczanie oddziałom filmów kształcąco - wychowawczych /krótkometrażowych/. Przydział filmów nastąpi tylko do tych kino-teatrów wojskowych /niemych,dźwiękowych/,które urządzeniem swem zagwarantują nienisszczenie taśm filmowych.

B. Udział wojska w produkcji filmów.

Określa Komunikat W.I.N.O.Nr.9/I.§ 3.

XII. Aparat projekcyjny "Ornak".

Przy prowadzeniu pogadanek oświatowo - wychowawczych należy posługiwać się aparatem projekcyjnym "Ornak",w który zaopatrzone są już wszystkie formacje /oddziały ,zakłady/ O.K.

./.

Przezrocza do aparatu projekcyjnego "Ornak" przydziela oddziałom W.I.N.O.za pośrednictwem Sam.Ref.Ośw.O.K.Polecam oddziałom zakupującym z własnych funduszów przezrocza filmowe,czynić to za pośrednictwem tegoż referatu ,gdyż nie wszystkie serje podane w katalogu,są tak opracowane w tekście,aby nadawały się do wyświetlania dla żołnierzy.

Formacje,które ze względu na warunki zakwaterowania nie mogą być obsługiwane jednym aparatem,przedstawią mi do 15.XII.b.r. dodatkowe zapotrzebowania na "Ornak"./31 p.S.K.otrzymał już drugi aparat; dla 25 p.p.- został zapotrzebowany/.

Celem ustalenia ilości posiadanych przez formacje/oddziały,zakłady/ przezroczy polecam przedstawić mi ich wykaz do dnia 25.XII.b.r,podając Nr.,nazwę i ilość każdej serji.

XIII. Wykorzystanie placówek kulturalnych dla celów wojska.

Polecam komendantom garnizonów wejść w porozumienie z lokalnemi dyrekcjami teatrów i kinoteatrów,celem wyjednania bezpłatnych biletów dla żołnierzy,co da się zwłaszcza osiągnąć przez wzajemne świadczenia wojska na rzecz teatrów.Przydział uzyskanych biletów dla żołnierzy regulować rozkazem Komendy Garnizonu,procentowo do stanu liczebnego oddziału.

W garnizonach,gdzie niema teatrów zawodowych należy wejść w porozumienie z istniejącemi zespołami amatorskiemi i wykorzystać je dla celów wojska,również należy umożliwić żołnierzom korzystanie z widowisk artystycznych,organizowanych przez zespoły objazdowe,posiadające zezwolenie W.I.N.O./O.K./ na urządzanie przedstawień dla wojska.Należy zwrócić uwagę na dobór sztuk,oraz filmów,z których korzystać mają żołnierze.

Komendanci garnizonów zameldują mi do 3.I.36 r.czy w podległych im garnizonach nawiązany został kontakt z przedstawicielami kinoteatrów,z teatrami zawodowemi,a w braku ich z zespołami

./.

amatorskiemi i jak została uregulowana sprawa bezpłatnego korzystania z widowisk kino ych i teatralnych przez wojsko.

XIV. Teatry żołnierski .

Organizacja zespołów teatralnych w oddziałach jak również w garnizonach opierać się powinna raczej na kadrze zawodowej. Repertuar teatrów żołnierskich należy dostosować do zainteresowań żołnierzy tak pod względem wychowawczo - propagandowym jak i rozrywkowym.

W.I.N.O przystępuje do wydania podręcznika dla teatrów żołnierskich i katalogu rezumowanego sztuk teatralnych.

Wykaz sztuk teatralnych posiadanych przez Sam.Ref.Ośw.,które mogą wykorzystać teatry żołnierskie - podany został w Rozk.D.O.K. IV.Nr.19/35 p.11.

Zapotrzebowanie na kostjumy z centralnej wypożyczalni kostjumów przy Domu Żołnierza w Warszawie należy zgłaszać przynajmniej na 3 tygodnie przed terminem ich dostarczenia.

XV. Śpiew i chóry żołnierskie.

W dążeniu,aby pieśń żołnierska zdobywała sobie poczesne miejsce w oddziałach,jako jeden z czynników podniesienia ducha wśród żołnierzy,polecam prowadzenie w oddziałach śpiewu,w którym powinni brać udział wszyscy żołnierze /unisono/.

W miarę możliwości należy organizować chóry żołnierskie, o charakterze jednogłosowym względnie dwugłosowym,jako chóry niższego typu muzycznego.

Do czynności organizacyjnych chórów jak też powszechnego śpiewania należy pociągnąć kapelmistrzów orkiestr wojskowych wzgl. członków orkiestr,biegłych w tej dziedzinie.Również pomocnemi w tym względzie mogą być miejscowe stowarzyszenia śpiewacze,czy to przez delegowanie instruktorów,czy drogą urządzenia w oddziałach

./.

koncertów pieśni żołnierskich dla ich propagandy.

Repertuar pieśni żołnierskich należy czerpać ze śpiewników znajdujących się w bibljotekach żołnierskich,z ogłaszanych w prasie wojskowej pieśni żołnierskich,oraz przydzielanych oddziałom płyt gramofonowych z nagranemi pieśniami żołnierskiemi przez W.I. N.O.

Chóralny repertuar tworzyć jedynie z utworów,które treścią i melodją podnoszą nastrój duchowy żołnierza jak również z utworów wesołych,unikając naleciałości okresu zaborczego.

Bardzo wskazane są konkursy śpiewacze między pododdziałami i oddziałami dla podniesienia poziomu większego zainteresowania przez szlachetną rywalizację na tem polu.

Zwracam uwagę wszystkich dowódców na konieczność tępienia pieśni niewłaściwych,niemoralnych,oraz tak łatwo się przyjmujących bezsensownych pieśni kabaretowych i kinowych.

Prócz ogólnych chórów żołnierskich należy w większych garnizonach organizować chóry podoficerskie,które winny być czynnikiem rozwijającym zamiłowania artystyczne i życie koleżeńskie podoficerów.W sprawach repertuaru tych chórów można się zwracać do majora Niezgody,sekretarza związków śpiewaczych R.P.,/C.B.W. Warszawa,Al.Ujazdowskie/ ,który udzieli odpowiednich rad i wskazówek.

XVI. U r o c z y s t o ś c i.

W opracowaniu programów uroczystości w oddziałach należy położyć nacisk na stronę wychowawczą przez odpowiednio popularne zaznajomienie żołnierzy ze znaczeniem obchodzonego święta.

W obchodach rocznic narodowych /wyszczególnionych w Instrukcji O.20/31 § 11/,świąt pułkowych i okolicznościowych uroczystości wojskowych urządzanych z tego tytułu porankach lub wieczornicach,należy uwypuklić w słowie,pieśni,muzyce i sztuce teatralnej

./.

pierwiastki jak: miłość Ojczyzny, posłuszeństwo i przywiązanie dla przełożonych, oraz pierwiastki bohaterstwa, honoru żołnierskiego i inne cnoty żołnierskie. Programu obchodów nie należy przeładowywać produkcjami poważnemi, lecz dążyć-stosownie do rodzaju świąt, do uwzględniania imprez o charakterze wesołym.

A. Ku czci Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.

W rocznicę śmierci Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego w uroczystych obchodach podkreślić wielkość i geniusz wojenny i nieśmiertelne zasługi zmarłego Wodza dla Polski, i oraz dążność do wypełnienia Jego testamentu, streszczającego się w ofiarnej pracy dla państwa wszystkich obywateli, dla których On jest najlepszym wzorem.

Szczegółowe wytyczne obchodu podane zostaną osobnem zarządzeniem.

B. Powitanie rekrutów - pożegnanie odchodzących do rezerwy.

1/ Zwracam uwagę na zastosowanie się do pktu 1 Komunikatu W.I.N.O.Nr.7, omawiającego sprawę powitania rekrutów,

2/ Żołnierza, opuszczającego szeregi należy również otoczyć opieką.

Ostatnie dni pobytu żołnierza /rezerwisty/ w koszarach są specjalną okazją do podkreślenia serdecznego ustosunkowania się tak przełożonych do swych żołnierzy, jak również tych ostatnich do pułku, jego barw, jego chorągwi.

3/ Dowódcy formacyj /oddziałów i zakładów/ w okresie zwalniania rezerwistów, po odbytych ćwiczeniach, oraz żołnierzy czynnej służby - do rezerwy, wydadzą zarządzenia, w których należy przewidzieć:

a/ ostatni obiad /wspólny/ żołnierski,

b/ ostatnią defiladę przed chorągwią, trąbką, dowódcą,

c/ przemówienie pożegnalne dowódcy formacji/oddziału, zakładu/,

./.

d/ odprowadzenie zwolnionych /odjeżdżających w tym samym czasie/ na dworzec z orkiestrą własnego oddziału,lub orkiestrą. wyznaczoną /w miarę możności/ przez Komendanta Garnizonu.

XVII. Propaganda zagadnień obrony narodowej.

Czas pobytu żołnierzy w oddziałach należy wykorzystać dla najgłębszego uświadomienia ich z zagadnieniami związanemi z obroną narodową,tak,aby po ukończeniu służby,posiadali oni dla tychże spraw należyte zrozumienie.

Na pierwszy plan wysuwają się tu sprawy obrony powietrznej i gazowej państwa,oraz zagadnienia morskie.Współpracując ściśle z lokalnemi zarządzeniami L.O.P.P.i Ligi Morskiej i Kolonjalnej należy wykorzystywać fachową radę i pomoc zarządów tychże instytucyj.W specjalnych pogadankach,na prowadzenie których należy zapraszać miejscowych prelegentów,podkreślać ważność i znaczenie dla państwa posiadania silnej floty powietrznej i morskiej.Zwrócić uwagę na konieczność popierania tych instytucyj przez żołnierzy po skończonej służbie wojskowej,tak przez ich osobisty udział w pracach L.O.P.P.i Ligi Morskiej i Kolonjalnej jak i nieszczędzenie na te cele ofiar.

Nadsyłany przez D.O.K.materjał propagandowy /afisze, ulotki,broszury,obrazy,przezrocza/,należy wykorzystywać natychmiast po jego nadejściu do oddziału.

Dopełnieniem uświadomienia żołnierzy w obu tych dziedzinach będą organizowane wycieczki do fabryk samolotów,na lotniska wojskowe i cywilne,pokazy,zawody i wystawy lotnicze,zaś w odniesieniu do zagadnień morskich wycieczki do Gdyni,Pucka, zwiedzanie wystaw,uczestniczenie w obchodach Święta Morza,Marynarki Wojennej i t.p.

Oficerowie oświatowi garnizonów nawiążą ścisły kontakt z miejscowemi zarządami L.O.P.P.oraz Ligi Morskiej i Kolonialnej

./.

celem współpracy i wykorzystania przez wojsko imprez i prelegentów tych instytucyj.Oficer oświatowy garnizonu Łódź wykorzysta lotnisko w Lublinku do zapropagowania wśród szeregowców garnizonu lotnictwa,przez organizację zwiedzania urządzeń lotniska,pokaz aparatów,obecność szeregowców w charakterze widzów na zlotach,zawodach i t.p.

Odnośnie prenumerowania przez ogniska oficerskie,podoficerskie i bibljoteki wojskowe wydawnictw perjodycznych L.O.P.P. przypominam rozk.D.O.K.IV.Nr.32/35 p.10.

Bezpłatne numery tych wydawnictw dla świetlic żołnierskich można uzyskać od lokalnych kół L.O.P.P.

XVIII. Spółdzielczość.

Spółdzielczość przez swoje założenie samopomocy gospodarczej,wzajemnej pomocy i współdziałania,oraz solidarności społecznej jest wynikiem wybitnie wychowawczym i z tych powodów należy propagować ideę spółdzielczości wśród żołnierzy drogą pogadanek,praktycznego zetknięcia się z pracą spółdzielni oddziałowej,oraz drogą udziału żołnierzy w święcie "Dnia Spółdzielczości" w myśl wytycznych W.I.N.O. /D.O.K.Nr.299/Ośw.z 22.VI.35, otrzymali komendanci garnizonów/.

Do czasu ukazania się szczegółowego programu spółdzielczego polecam wejść w porozumienie z lokalnemi władzami spółdzielczemi dla pomocy organizacji kursów,świąt,pokazów,wycieczek spółdzielczych i t.p.i traktować wychowanie spółdzielcze łącznie z całokształtem zadań wychowawczych oddziału,zwłaszcza w kierunku pracy spółdzielczo - ideowej.

XIX. Propaganda oszczędności.

Prowadzona w wojsku akcja oszczędnościowa daje korzystne wyniki i przyczynia się do racjonalnego uświadomienia żołnierzy .

./.

znaczeniu oszczędności tak dla pojedyńczego obywatela jak i całego państwa.W pełnem zrozumieniu tej pożytecznej akcji polecam popierać organizowane przez P.K.O.w porozumieniu z W.I.N.O.konkursy żołnierskie i podoficerskie,które poza propagandą idei oszczędności,przez zakładanie książeczek oszczędnościowych mają na celu zaznajomienie żołnierzy z istnieniem i znaczeniem największej w Polsce instytucji oszczędnościowej,jaką jest P.K.O.

XX. Przysposobienie rolnicze.

Z uwagi na znaczny procent żołnierzy synów gospodarskich i pracowników rolnych oraz celem podniesienia kultury rolnej,należy w miarę posiadania środków i warunków lokalnych przystąpić do organizowania kursów rolnych.Do czasu ukazania się instrukcji o przysposobieniu rolnym żołnierzy jak też podania szczegółowego programu tychże kursów,należy zorganizować jeden lub dwa komplety z pośród żołnierzy,pochodzących ze wsi i pracujących na roli. Komplety należy dobierać na podstawie dobrowolnych zgłoszeń,możliwie na jednym poziomie umysłowym i pochodzących z podobnych warunków gospodarczych.

Należy wejść w porozumieniu z fachowcami rolnikami, z Towarzystwa Rolniczego,Szkół Rolniczych,instruktorami Przysposobienia rolnego,dla omówienia programu,w którym należy uwzględnić przedewszystkiem te zagadnienia i tematy,które mają uzasadnienie w stosunku do wybranych grup żołnierzy i do których będzie można znaleźć odpowiednich prelegentów.Dążyć należy,aby całość programu obejmowała : sprawy wiejskie,produkcję roślinną, produkcję zwierzęcą i zagadnienia specjalne.

Wobec braku pomocy naukowych w rolnictwie należy się posługiwać okazami naturalnemi /pług,brona,siewnik,uprząż,sztuki inwentarza,okazy roślinne płodów rolnych/.Zaleca się urzą-

./.

dzanie wycieczek do składu maszyn i narzędzi rolniczych,do szkół rolniczych,gospodarstw wzorowych i tam urządzanie wykładó o ile warunki lokalne i atmosferyczne na to pozwalają.

Pomocą dla prelegentów i ożywieniem pogadanek mogą być filmy i przezrocza "Ornaka" dobrane odpowiednio do poruszanych zagadnień.

Zorganizowanie kursów rolniczych należy każdorazowo meldować mi,celem przydzielania odpowiedniej literatury fachowej i propagandowej,jaką nadsyła nieraz W.I.N.O.

XXI. Wychowanie religijno - moralne.

W programie oświatowo - wychowawczym należy uwzględnić czas na przeprowadzanie przez kapelanów pogadanek religijno - moralnych w myśl wytycznych Polowej Kurji Biskupiej.

Należy wykorzystać wydane przez Polową Kurję Biskupią przy współpracy W.I.N.O.rozesłane oddziałom przezrocza filmowe do aparatu projekcyjnego "Ornaka" o treści religijno - moralnej.

W dziale wychowania żołnierzy polecam Kierownikowi Samodzielnego Referatu Oświatowego Sztabu O.K.udzielać pomocy i ściśle współpracować z dziekanem O.K.Powyższe dotyczy równie oficerów oświatowych oddziałów w ich współpracy z kapelanami wojskowymi.

Współpraca ta wyrażać się winna w doborze książek do czytelń i bibljotek żołnierskich,filmów i repertuaru teatrów dla żołnierzy,przy kierownictwie świetlic,organizowaniu uroczystości gwiazdkowych i t.p.

Dowódcy formacyj /oddziałów,zakładów/,po porozumieniu się z odnośnymi kapelanami,wyznaczać będą odpowiedni czas/w godzinach przewidzianych na pracę ośw.-wychow./,na przeprowadzanie

./.

pogadanek religijno - moralnych przez Ks.Ks.kapelanów.Na ten cel przewidzieć należy w programach conajmniej jedną godzinę na dwa tygodnie w każdym baonie /dyonie i t.p./.W kompanjach szkolnych wyznaczać należy na te pogadanki po jednej godzinie tygodniowo.

Tematy pogadanek opracowują kapelani garnizonowi,wzgl. dziekan O.K.według wytycznych Biskupa Polowego,uwzględniając również aktualne tematy zagadnień społecznych i państwowych.

XXII. Oświata w Okręgowych Szpitalach Wojskowych.

Oświatę i życie kulturalne w Okręgowym Szpitalu Wojskowym należy dostosować do specjalnych warunków, w jakich znajduje się chory żołnierz.Specjalnie ważną jest opieka nad stroną duchową żołnierza i tu w całej pełni występują zadania, jakie ma przed sobą oficer oświatowy szpitala i podległy mu cywilny personel oświatowo - wychowawczy.

Należy zwrócić szczególną uwagę na:bibljotekę,czytelnię,świetlicę.

Bibljoteka szpitalna z uwagi na dużą frekwencję czytelników powinna posiadać większe księgozbiory,a ze względu na stan psychiczny chorych zawierać książki o treści jaknajbardziej pogodnej.

Świetlice wyposażyć bogado w materjał kulturalno-oświatowy /radjo,gramofon,kino/,oraz gry towarzyskie.

Urządzać koncerty,wyświetlać filmy i dbać,aby programy imprez były przeważnie wesołe.

Czytelnie wyposażyć w odpowiednią ilość tygodników,jak również uprzystępnić chorym czytanie roczników pism ilustrowanych.

Nauczanie na I stopniu żołnierskiej szkoły początkowej prowadzić z lekko chorymi w miarę warunków,traktując pracę powyższą jako indywidualną pomoc dla zgłaszających się do nauki

analfabetów.

Praca kulturalno - oświatowa w szpitalu obejmować powinna nietylko żołnierzy,mogących uczęszczać do świetlicy/biblioteki/ lecz należy ją kontynuować na salach lżej chorych /za zezwoleniem kmdta szpitala/ w formie dostarczania chorym książek, pism,urządzenia koncertów,umożliwienia słuchania radja i t.p./.

Poza chorymi żołnierzami,pracą oświatowo - kulturalną należy objąć żołnierzy obsługi szpitala i zwrócić zwłaszcza uwagę na prowadzenie z analfabetami I stopnia żołnierskiej szkoły początkowej,zaś dla pozostałych żołnierzy obsługi prowadzić pogadanki wychowawcze w myśl Instrukcji O.20/31 § 5.

Oficer oświatowy 4 Szpitala Okr.w porozumieniu z Instruktorką Okręgową P.B.K.w Łodzi nawiąże kontakt z niektóremi szkołami celem zorganizowania odwiedzin chorych, połączonych z pogodnemi produkcjami muzykalno - wokalnemi,wykonanemi przez uczenice i uczniów.

Sprawę koncertów dla chorych /i oddziałów nieposiadających orkiestr/ uregulowałem rozkazem Nr.295/Ośw.z 5.II.35 r.; /zarządzenia wykonawcze dla garnizonu Łódź wydał Kmdt Garn.za Nr. 295-3 z 13.II.35 r./.-

Oświatę w Kadrze Sanitarnej prowadzi wyłącznie oficer oświatowy przy pomocy P.B.K.

XXIII. Oświata w Wojskowem Więzieniu Śledczem.-

1/ Do moralnej poprawy więźniów /odbywających areszt/należy dążyć usilnie,przez racjonalnie ujętą i należycie prowadzoną pracę kulturalno - wychowawczą.

Polecam prowadzić I stopień żołnierskiej szkoły początkowej,zaś z więźniami niesanalfabetami przeprowadzać pogadanki jak w poz.V niniejszych wytycznych.

./.

Praca oświatowa nie powinna w niczem zakłócać ustalonego porządku i trybu życia więziennego i winna być włączona do programu zajęć dziennych.Więźniowe,zakłócający swojem zachowaniem porządek lub przeszkadzający w zajęciach ulegają karze dyscyplinarnej.Pomoce szkolne otrzymuje Wojsk.Więzienie Śl.według rozdzielnika Sam.Ref.Ośw.Sztabu O.K.

W razie stwierdzenia przez prowadzącego nauczanie pilności,oraz dobrych postępów,może Kmdt Więzienia Śl.zezwolić danemu więźniowi na zabieranie do celi podręczników szkolnych lub materjałów piśmiennych,celem dalszego samokształcenia się. Świadectwa z ukończenia I stopnia żołnierskiej szkoły początkowej przedkłada kmdt więzienia śledczego kmdtowi garnizonu do podpisu.

2/ Należy zwrócić uwagę na odpowiedni dobór książek w bibljotece żołnierskiej.Przeważać tu powinny książki o treści moralno - wychowawczej i dydaktycznej,oraz podnoszącej intelektualny poziom więźniów.Usunąć zaś należy bezwzględnie książki sensacyjno - kryminalne,i powieści o treści erotycznej.

3/ Kmdt więzienia ureguluje kolportaż prasy żołnierskiej i uprzęstępni więźniom czytanie gazety ściennej " Nowiny"przez odpowiednie ich wywieszenie w miejscach przeznaczonych dla spacerów - oraz przez rozdzielanie po celach więziennych "Żołnierza Polskiego".

4/ Za zgodą prokuratora przy W.S.Okr.kmdt więzienia w porozumieniu z Kierownikiem Sam.Ref.Ośw.Sztabu O.K.nawiąże łączność z P.B.K.,celem zużytkowania cywilnych sił nauczycielskich i kierowniczek świetlic do pracy kulturalno - oświatowej na terenie więzienia.

./.

XXIV. Kursy oświatowo - wychowawcze.

Wszelkie kursy wojskowe,oświatowo - kulturalne i wychowawcze których celem jest przygotowanie wojskowych /ofic.,podof/ lub pracowników P.B.K.dla celów oświatowo - wychowawczych żołnierza polecam organizować w ścisłem porozumieniu z Sam.Ref.Ośw. Sztabu O.K.-

XXV. Współpraca z P.B.K.

Jedynem stowarzyszeniem,upoważnionem do współpracy z wojskiem w dziedzinie oświatowo - kulturalnej i wychowawczej żołnierza jest Polski Biały Krzyż,którego pracownikom polecam udzielać pomocy i poparcia.

Obowiązki instruktorek oświatowych określa Komunikat W.I.N.O.Nr.8 § 2.

Zwracam uwagę na obowiązek delegowania oficera do zarządów Kół P.B.K.w charakterze przedstawicieli komendantów garnizonów.

Tylko od zgodnej współpracy i zrozumienia celu i zadań tego stowarzyszenia,zależeć mogą wyniki osiągnięte na polu oświatowo - kulturalnem i wychowawczem wśród żołnierzy.

Oficerowie oświatowi winni korzystać z pomocy P.B.K., szczególniej w dziale przymusowego nauczania,akcji świetlicowej, czytelnictwie,organizowaniu zwiedzań i wycieczek,tatrów żołnierskich i śpiewu.

W sprawie dostarczania wykwalifikowanych nauczycieli, kierowniczek świetlic i bibljotek należy się porozumieć z Zarządem miejscowego Koła P.B.K.

Fachowym organem nadzorczym pracowników /czek/ P.B.K. jest instruktorka okręgowa P.B.K. w Łodzi.

Podporządkowanie sił P.B.K.w zrozumieniu rygoru wojskowego nie powinno mieć miejsca.Nie można określać zadań jak również

./.

czynności pracowniczek P.B.K.w rozkazach dziennych oddziałów jako osobom cywilnym.Nie należy również żądać spełniania czynności jak: dopilnowanie czyszczenia świetlicy /podłóg,okien, drzwi,sprzętu/ palenia w piecach,zapotrzebowywania materjałów opałowych,kancelaryjnych,sporządzania wykazów,programów oraz załatwianie korespondencji służbowej i t.p.- Prace te należą do obowiązków organów wojskowych i nie mogą być przekazywane do wykonania pracowniczkom wymienionej instytucji.

Zdarzają się wypadki,że oficerowie oświatowi przy dorywczem wykonywaniu swoich czynności wyręczają się zastępcami do tego niepowołanymi i nie umieją skoordynować pracy w ich obowiązku leżącej.Oficer oświatowy musi znaleźć czas dla porozumienia się z pracowniczkami P.B.K.w ten sposób,aby to nie utrudniało wykonania ich zadań i nie wprowadzało nieporozumień lub nie wywoływało niezadowoleń,które mogą się ujemnie odbić na całości akcji.Polecam dowódcom zwrócić uwagę oficerom oświatowym na odpowiednie ich zachowanie się w odniesieniu do współpracujących przedstawicieli /lek/ P.B.K.-

XXVI. Odprawy i konferencje.

1/ W miarę posiadanych kredytów na przejazdy służbowe będą zarządzane przynajmniej raz w roku w okresie jesienno - zimowym,odprawy oficerów oświatowych wszystkich formacyj /oddziałów, zakładów/ O.K.-

2/ Celem omówienia ważniejszych zagadnień wychowawczych, oraz oświatowych jak też dla uzgodnienia i ujednostajnienia pracy w oddziałach polecam ofic.ośw.garnizonów przeprowadzanie konferencyj z pracownikami Polskiego Białego Krzyża,przy udziale delegatów władz szkolnych,fachowców poszczególnych dziedzin oświatowych /nauczanie,bibljoteki,świetlice, śpiew i t.p./.

./.

XXVII. Kontrola pracy oświatowo - kulturalnej.

Polecam przeprowadzać kontrolę pracy oświatowo - kulturalnej i wychowawczej na wszystkich szczeblach do pododdziałów włącznie.

Kierownikowi Samodzielnego Referatu Ośw.Sztabu O.K.IV., polecam przeprowadzanie inspekcyj pracy ośw.-kult.i wychow. w formacjach /oddziałach,zakładach/ O.K.Sprawozdania o stanie całokształtu pracy ośw.na podstawie wyników przeprowadzanych inspekcyj przedstawiać mi będzie Kierownik Sam.Ref.Ośw.na piśmie.

B. Część gospodarcza.

I. Fundusze oświatowo - kulturalne.

Fundusze na wydatki związane z pracą ośw.-kult.i wychow. formacje /oddziały,zakłady/ czerpią z:

a/ ryczałtów asygnowanych przez M.S.Wojsk.Wojskowemu Instytutowi Naukowo - Oświatowemu,

b/ ryczałtów przydzielanych oddziałom przez W.I.N.O. jako dotacje stałe,

c/ funduszu gospodarczego jednostki administracyjnej,

d/ nadwyżki bilansowej spółdzielni wojskowych,

e/ pomocy finansowej Polskiego Białego Krzyża.

1/. Ryczałty M.S.Wojsk.W.I.N.O.

a/ Wojskowy Instytut Naukowo - Oświatowy przydziela subwencje stosownie do stwierdzonych istotnych potrzeb oddziału, zwłaszcza

w dziale wyposażenia świetlic żołnierskich/materjały i pomoce oświatowo - kulturalne,urządzania wnętrz/,

b/ z kredytów oświatowych centralnie zakupione przez W.I.N.O.pomoce szkolne dla żołnierskich szkół początkowych, otrzymały oddziały za pośrednictwem Sam.Ref.Ośw.Sztabu O.K.,

c/ subwencje na częściową opłatę sił nauczycielskich z przydzielonej przez W.I.N.O.kwoty otrzymają oddziały jak w poz.IV.niniejszych wytycznych.

2. Ryczałt oświatowy W.I.N.O. jako dotacja stała.

Rozdzielnikiem ryczałtu na oświatę i kulturę na rok budżetowy 1935/36 otrzymały oddziały za pośrednictwem właściwych departamentów broni i służb.M.S.Wojsk. jednorazowy ryczałt na oświatę,ogólnie ujęty w rocznym ryczałcie na wyszkolenie.Powyższy ryczałt należy użyć na:

a/ naprawę tablic szkolnych /ściennych,stojących/żoln. szkół początk.,

b/ zakup lamp do aparatu projekcyjnego i aparatu radjowego,

c/ drobne naprawy aparatów:radjowego,kinowego,"Ornak",

d/ naprawę instalacji elektr.w salach,przeznaczonych do wyświetlania przezroczy aparatem "Ornak",

e/ opłaty abonamentu radjowego,

f/ zakup /sporządzenie/ tablic do gazet ściennych: "Nowiny" i "Na straży".

W sprawie powiększenia ryczałtu stałego przeznaczonego dla Komp.Telegr.7,10 i 26 D.P.- zwróciłem się z odpowiednim wnioskiem do M.S.Wojsk.

3/. Fundusz gospodarczy.

Szczupłe kredyty ośw.-kult.nieproporcjonalne do potrzeb istotnych oddziałów w związku z rozwojem akcji ośw.-kult.wymagają zwiększenia ich z funduszu gospodarczego.Dotyczy to zwłaszcza pomocy

./.

finansowej na opłatę nauczycieli żołnierskich szkół początkowych, zakupu sprzętu świetlicowego /radjoodbiorniki,głośniki,gramofony, filmy,przezrocza,urządzenia wnętrz/ prenumeratę pisma wojskowego "Nowiny" i oprawę książek.Podstawą do użycia kwot z funduszu gospodarczego są: P.S.J.A.I.Zał.Nr.7,Instr.O.20/31 § 1 i Komunikat W.I.N.O.Nr.7 § 2.

4/.Nadwyżki bilansowe spółdzielń wojskowych.

W myśl Dz.Rozk.M.S.Wojsk.Nr.1 § 39 z dnia 21 stycznia 1934 r.,zwroty od zakupów przypadające "nieczłonkom" mają być w całości przekazane do funduszu "specjalnego",z przeznaczeniem na cele ośw.kult.formacji.

5/. Pomoc pieniężna P.B.K.

Pomoc pieniężna jakiej udziela P.B.K.zarząd naczelny, okręgowy, kół garnizonowych ogranicza się do częściowej opłaty instruktorek,sił nauczycielskich,kierowniczek świetlic oraz zakupu materjałów ośw.-kult./gry,książki,obrazy i t.p./.

Częściową opłatę nie należy zatem rozumieć,że zarządy P.B.K.obowiązane są pokrywać wszystkie wydatki,związane z pracą ośw.-kult.wychow.w oddziałach,a tem mniej opłaty za konserwacje sprzętu,nieruchomości jak n.p.:naprawa mebli,pieców,podłóg,drzwi, okien,bielenie ścian,instalacji elektrycznej lub zakup opału. Wydatki winny być pokrywane z odpowiednich na ten cel przeznaczonych ryczałtów.

Jeśli zarządy kół garnizonowych są zasobne w finanse i mogą udzielić wydatniejszej pomocy,to kwoty powinny być użyte raczej na zakup sprzętu świetlicowego,urządzenia wnętrz,powiększenia księgozbioru,organizację wycieczek krajoznawczych, organizację kursów dokształcających dla żołnierzy /niepodoficerskich/,zakup instrumentów dla zespołów muzycznych.

Niewłaściwe jest mniemanie,że P.B.K.powinien pokrywać wszelkie koszta wydatków na cele ośw.kult. dla wojska,jak to

./.

oceniają nieraz dowódcy i kwatermistrze,stawiając zbyt duże wymagania zarządom kół,które swoje szczupłe fundusze zdobywają ze składek,lub przedsiębiorstw dochodowych.Polecam jaknajdalej idące wyrozumienie w stosunku do tej instytucji,a pomoc pieniężną przez nią udzieloną właściwie wykorzystywać.

6/.Sprawozdanie z realizacji ryczałtów.

Szczegółowe sprawozdania,dotyczące wysokości kwot,będących w dyspozycji /cz.B.I. 1-5 niniejszych wytycznych/,oraz sposobu ich użycia na cele kult.-ośw.,dowódcy formacyj /oddziałów, zakładów/ przedstawią mi za okres od 20.IX.34 do 20.IX.35 r. w terminie do dnia 20.XII.1935 r.,za okres od 21.IX.35 r.do 20.IX.36 r. - w terminie do dnia 20.X.1936 r.

II. Gospodarka materjałem kult.-oświatowym.

Celem uzgodnienia administracji sprzętem wyposażenia świetlic i materjałem żołnierskich szkół początkowych zarządzam:

1/ Organem zarządzającym jednostki administracyjnej w zakresie materjału kult.-ośw. jest oficer oświatowy /pułku, baonu,dyonu i t.d./.

2/ Wszelkie przedmioty dotyczące działu kult.-ośw.,pochodzące z zakupu:z ryczałtów funduszu gospodarczego lub innych źródeł,przydzielone na podstawie pism lub rozdzielników,oraz pochodzące z czyichkolwiek darów,stanowią własność skarbową i podlegają zainwentaryzowaniu.

3/ Oficer oświatowy prowadzi dla rejestracji materjału kulturalno - oświatowego trwałego ogólną kartotekę materjałową koloru różowego według wz.10 zał.4 do J.A.-I,oraz kontotekę materjałową w/g wz.12 zał.4 do J.A.-I.

Pozatem prowadzi dla mat.jedn.użytku - książkę mat. jedn.użytku wg.wz.11 zał.4 do J.A.-I.

./.

Sposób prowadzenia powyższych kartotek, kontotek i ks.mat. jedn.użytku uregulowany jest zał.4 do J.A.-I.

4/. Dla zobrazowania ilości stanu materjałowego przedmiotów działu kultury i ośw., znajdujących się w świetlicy żołnierskiej, salach szkolnych/izbach, przeznaczonych na naukę/ żołn. szkoły początkowej ewent.w teatrze żołnierskim, winny w tych pomieszczeniach znajdować się karty inwentarzowe mat.kult.-ośw., sporządzone w myśl § 54 zał.4 do J.A.-I niezależnie od kart inwentarzowych na inny materjał trwały, będący w dyspozycji ofic. mat.n.p.: sprzęt biurowy i pomieszczeniowy. Książek stanu mat.pod-oddziału dla mat.kult.-ośw. prowadzić nie należy.

5/. Wpisanie przedmiotu do ogólnej kartoteki materjałowej następuje na podstawie rozdzielnika D.O.K.IV, uregulowanego rachunku zakupu lub pisma ofiarodawcy /po otrzymaniu ofiarowanego przedmiotu/.

6/ Rozdział materjału trwałego na pododdziały lub jedn. użytkujące uskuteczniać należy zapomocą rozdzielnika materjałów trwałych/wzór 6 zał.4 do J.A.I/ w sposób podany w art.16 zał.4 do J.A.-I. Zaś materjału jedn.użytku zapomocą rozkazu dziennego dowódcy jedn.adm.w sposób podany w art.21 zał.4 do J.A.-I.

7/. A. Jako materjał trwały należy uważać:

a/ żołn.szkoły początkowe:

podręczniki, mapy, tablice poglądowe, tablice szkolne/ścienne, stojące/, tabliczki rysikowe, globusy, linje, kontomierze, cyrkle szkolne, bryły geometryczna, wagi, termometr, liczydła,

b/ świetlice żołn.:

sprzęt świetlicowy /ławki, krzesła, taborety, szafy, stoły, półki, wieszaki, żyrandole, skrzynie, podstawki do kwiatów - w stylu ludowym lub innym/, firany, kilimy, wyroby ceramiczne, chodniki, serwety, pomoce świetlicowe jak: obrazy /oprawione i oszklone lub bez ram/ plakiety, popiersia, gry towarzyskie: bilard świetlicowy /komplet -

./.

krążki,kije,stół/,ping - pong /komplet - rakiety korkowane lub nie,siatka z klamrami,stół/,"szelma";halma",szachy /komplet/, warcaby /komplet/,domino /komplet/;szachy strzeleckie","człowieku nie irytuj się","nacko-o świata" i t.p.

Radjoodbiorniki /komplet - mat.antenowy,akumulator,apar. anodowy,słuchawki,głośnik /,radjogramofony, gramofony,płyty gramofonowe,aparaty projekcyjne na klisze,przezrocza - klisze,aparaty "Ornak",przezrocza - filmy,aparaty kinowe /szpule dodatkowe i inne części jak aparat do klejenia filmów,narzędzia,taśmy filmowe,ekrany,instrumenty muzyczne świetlicy/,pianino,fortepjan, harmonja,fisharmonja,gitara i t.p.,oprawione tomy wydawnictw /tygodników,miesięczników/,ramki /oprawki,teki/do czasopism, popielnice,kałamarze,suszki /oprawa/.

Sprzęt pomieszczeniowy typu niewojskowego przydzielony, zakupiony lub ofiarowany specjalnie dla świetlicy stanowi nieprzenośną własność świetlicy.

c/ w dziale teatrów żołn.:

dekoracje /powierzchnia,kształt/,kostjumy,rekwizyty teatralne, peruki,urządzenia wbudowane lub zainstalowane specjalnie dla teatru /jak rampy świetlne,kurtyna i t.p./.

Bibljoteczka utworów teatralnych /rękopisy,książki,nuty/ winna być prowadzona oddzielnie w ks.inwentarzowej wg.wz.,przyjętego dla bibljotek żołnierskich /P.B.K./.

B.Jako materjał jednorazowego użytku należy uważać:

a/ żołn.szkoły początkowe:

zeszyty,ołówki,kreda,rysiki,atrament,stalówki,obsadki, gumki,gąbki,bibuła,

b/ świetlice żołn.:

piłki do ping - pong,igły do gramofonu /radjogramofonu/,anodówki, lampy radjowe,lampy do aparatów projekcyjnych,lampy do aparatu

kinowego,papier listowy,atrament,stalówki,bibuła.

Tomiki "Bibljote zki Społecznej" i "Bibljoteczki Żołnierza" wydane do świetlic /wyłożone do czytania/.

8/. Sposób prowadzenia ksiąg,kartotek i kontotek materjałowych uregulowany jest szczegółowo §§ 55,56,57 i 58 J.A.-1.

9/. Księgi,kartoteki i kontoteki mat.winny byc przechowywane w kanc.ofic.ośw.lub w magazynie podr.ofic.ośw.

10/. Administrowanie księgozbiorem bibljotek oddziałowych /ofic.,podofic.i żołn./ należy rozpoczynać od wciągnięcia książek do gł.ks.inwentarzowej na podstawie rozdzielników nadsyłanych z D.O.K.

11/. Przy rozdzielaniu materjału propagandowego Sam.Ref. Ośw.Sztabu O.K.zaznaczać będzie czy i w jaki sposób należy go inwentaryzować.

12/. Kontrolę nad całością prowadzenia ksiąg,kartotek i kontotek mat.oraz konserwacją materjału ośw.-kult.sprawuje kwatermistrz.

13/. Przydzielone obrazy do świetlic należy traktować jako całość.Oddział otrzymujący winien je umieścić tylko w jednej świetlicy.

14/. Dowódcy oddziałów,których świetlice otrzymały częściowo lub w całości urządzenie wewnętrzne od miejscowych kół P.B.K.lub innych instytucyj,sporządzą i przedstawią mi do dnia 30.XII.35 r. wykazy według załączonego wzoru /Zał.Nr.4/.

III. Przesyłanie korespondencji.

Nawiązując do Komunikatu Nr.6 p.6 polecam ściśle przestrzegać zarządzenie ogłoszone w rozkazie D.O.K.IV.Nr.15/35 p.9,

./.

dotyczące zachowania drogi służbowej we wszelkich sprawach związanych z pracą kulturalno - oświatową i wychowawczą.-

DOWÓDCA OKRĘGU KORPUSU Nr.IV.

LANGNER
generał brygady.

Rozdzielnik:

Do wiadomości:

Szef W.I.N.O. - 1 egz.
D.O.K. I-III i V-X. po 1 "
Dcy 7,10,26 D.P.,4 Gr.Art. "1 "
Szef Sanit.O.K.IV. - 1 "
Kier.IV.Okr.Urz.W.F.i P.W. -1 "
Prok.przy W.S.Okr.Nr.IV. -1 "
Dziekan O.F.IV. -1 "

Do wykonania:

Kier.Sam.Ref.Inf.Szt.O.K.IV. -1 egz.
Dcy 10,18,25,27,28,31,37 p.p. po 2 egz.
Dca I/31 p.p. - 1 "
Dcy 7,10,26,pal.,4 p.a.c - po 2 "
Dca II/4 p.a.c. - 1 "
Dca 4 Dywizjonu Żand. - 1 "
Kmdci Kadr:10 Baonu Panc. - 1 "
4 Dywizjonu Tab. - 1 "
Dcy Komp.Tel.7,10,26 D.P. po 1 "
Zdcy Gł.Skł.Uzbr.Nr.4
i Skł.Uzbr.Nr.4 po 1 "
Dcy Komp.Wart.Nr.28 i 31 po 1 "
Kmdt m.Łodzi - 1 "
Kmdt 4 Szp.Okr. - 2 "
Kmdt Wojsk.Więź.Sl. - 1 "
Kmdt O.O.Barycz - 1 "
Zdca Skł.Mat.Int.Łódź - 1 "
Polski Biały Krzyż Łódź - 2 "
Z a p a s - 5 "

Załącznik Nr.1 a. do rozk.
Nr.299/Ośw.z 25.XI.1935 r.

I.

Projekt programu na I stop.żoln.szk.początkowej /poziom A./.

Projekt P.B.K.opracowany na podstawie nauki w szkołach dla dorosłych Wyd.Instytutu Oświaty Dorosłych - rok 1934.-

Różnice programu pocz.szkoły żoln.i szkoły dla dzieci wynikają z psychiki człowieka dorosłego i jego potrzeb życiowych. Człowiek dorosły dąży do 1-mo uporządkowania własnych wyobrażeń i pojęć i 2-o pragnie wytworzyć własny światopogląd.Potrzeba nauczania wynikająca z życia powinna stanowić punkt wyjścia w programie.

Zadania i cele.

Nauczyć żołnierzy techniki,czytania,pisania,oraz rachunków. Nauczyć poprawnie i logicznie wyrażać swoje myśli w mowie i piśmie.

Nauka w pocz szk.żoln.musi mieć charakter użyteczności życiowej dla żołnierzy - musi zaznajamiać żołnierzy z całokształtem życia społecznego i gospodarczego w Państwie,musi dać podstawowe wiadomości z Nauki o Polsce,musi być bodźcem do późniejszego samokształcenia przez umiejętność posługiwania się książką i korzystania z niej.

Język polski st.I.

Nauczanie języka polskiego winno odbywać się z uwzględnieniem stopniowania trudności,wobec czego dzielimy je na następujące okresy:

I.- wyrazy niezawierające zbiegu spółgłosek.
II.- wyrazy ze zbiegiem spółgłosek,oraz - ą,ę.
III.- niejednolite pod względem dźwięczności/typu - ławka,bieg,budka,sad i t.p./,oraz wyrazy z,ź,ż.
IV.- dwuznaczki - h,rz,dz,sz,cz,i t.p.
V.- zmiękczenia.

Przy nauce języka polskiego na st.I.można stosować metodę syntetyczno - analityczną wyrazową,albo zdaniową.Przy pierwszej należy przestrzegać kolejności wprowadzania dźwięków i liter, oraz przy budowie nowych tekstów - ograniczenie się do liter i dźwięków poznanych.Metoda druga opiera się na zdaniu,przytem nie wszystkie wyrazy i zdania podlegają analizie.

Tok lekcyj przy metodzie wyrazowej.

1/ Pogadanka.
2/ Wyodrębnienie podstawowego wyrazu napisania.
3/ Analiza słuchowo - dźwiękowa i wzrokowa/na pierwszych lekcjach unikać analizy/.
4/ Pisanie z pamięci wyrazu podstawowego.
5/ Układanie ustne i zapisywanie nowych wyrazów i zdań.
6/ Podanie /opracowanie wspólne/ tekstu - ciche i głośne czytanie .
7/ Utrwalanie nowopoznanych liter przez ćwiczenia piśmienne /patrz niżej - ćwiczenia piśmienne/.

./.

Do nauki czytania i pisania przystępujemy po krótkiej pogadance, która wykaże korzyści materjalne i ogólno-kształcące, wynikające z tej pracy /omówienie pożytku osobistego z nauczania, jak powstało pismo i książka, czy też pogadanka na temat aktualny, które wykaże korzyści płynące z umiejętności czytania i pisania/.

Wobec małej liczby godzin lekcyjnych, kurs czytania i pisania musi być zwarty w treści.

Czytanie i pisanie nie jest celem w samym sobie, tylko środkiem pomocniczym do samodzielnego zdobywania wiedzy przez słuchaczy, to też nauka techniki czytania i pisania musi być traktowana na tle pogadanek o zagadnieniach bliskich i posiadających charakter wiedzy pożytecznej, a z pogadanek tych dopiero należy wybierać pewną treść /wyrazy i zdania/, która nam posłuży jako materjał podstawowy do opracowania metodycznego przy uczeniu czytania i pisania. Nauka czytania i pisania powinna wzbogacać zarówno umysłowe jak i językowe zasoby żołnierza. Dlatego wprowadzając nowy wyraz należy dawać możność pogłębienia pojęcia zawartego w wyrazie, oraz przeprowadzenia ćwiczenia językowego /bliski znacznik/. Jako wyraz podstawowy - rzeczowniki zmysłowe. Nauczyciel wyrazy winien wymawiać jasno, wyraźnie i poprawnie, oraz tłumaczyć obcokrajowe i gwarowe odrębności w wymowie/specjalnych ćwiczeń wymawianiowo - słuchowych wymaga praca z mniejszościami narodowemi - żydzi, ukraińcy, białorusini/. Przy omawianiu wyrazów stosować ćwiczenia na synonimy, homonimy/gry towarzyskie: zabawa w okręt i życie rys na jedną literę .....x/. Należy wprowadzić na początkowych lekcjach znaki przestankowe i duże litery. Jednocześnie z nauką czytania uczymy gramatyki, bez przeznaczania na ten cel specjalnych godzin, unikając definicji, a opierając naukę gramatyki na żywej mowie. W ćwiczeniach piśmiennych należy stosować jaknajwiększą rozmaitość, winny one mieć charakter samodzielny. Obok przepisywania wprowadzać łatwe pytania, na które odpowiedź znajduje się w tekście, układanie zdań z podanym wyrazem, uporządkowanie luźno podanych wyrazów w zdaniu/ np. palu Jan na stoi - Jan stoi na palu/, z poznanych liter układać wyrazy i t.p.

Tematem ćwiczeń powinny być teksty telegramów, ogłoszeń, pokwitowań, podań, przekazów pieniężnych, pisanie i adresowanie listów.

Trudnością nauczania na I. stopniu jest niejednolity poziom żołnierzy/różny stopień zdolności/, frekwencja, powrotny analfabetyzm, ukraińcy i żydzi z umiejętnością czytania i pisania we własnym języku/. Aby osiągnąć dobre wyniki należy prowadzić nauczanie grupowe. Przy nauczaniu grupowem część zajęć /jak podadanki/ jest wspólna. Jednocześnie należy dążyć do wyrównania poziomu /podciąganie słabszych/.

Wyniki nauczania.

Uczeń winien umieć przeczytać wolno, ale wyraźnie z akcentem logicznym, łatwy drukowany, czy pisany tekst, napisać krótkie i łatwe zdanie pod dyktando, zaadresować list, podpisać się, podać swój przydział i funkcję w pułku./Przyswojenie pisowni wyrazów nienasuwających ortograficznych trudności. Wdrożenie do kształtnego i czytelnego pisma/.

---

x/Rembowski Czesław -Gry i zabawy zespołowe w świetlicy. Instytut Oświaty Dorosłych. Warszawa, 1931 r.

./.

Załącznik Nr.1 b. do rozk.

II. Nr.299/Ośw.z 25.XI.1935r.

Program jęz.polskiego na st.I.żołn.szk.pocz.poziom B.

Projekt P.B.K.opracowany na podstawie programu nauki w szkołach dla dorosłych Wyd.Instytutu Oświaty Dorosłych rok 1934.

Po sprawdzeniu wiadomości posiadanych przez żołnierzy należy rozpocząć naukę od właściwego momentu na stopniu I-szym -poziom A. Po wyczerpaniu tego programu materjał nauczania będzie następujący.

1. Czytanie.

a/ Dalsza wprawa w czytaniu - czytanie głośne i ciche.
b/ Czytanki z podręczników,wycinki z gazet,"Nowiny".

2.Pisanie.

a/ Przepisywanie z książki.
b/ Układanie zdań prostych z podanych przez nauczyciela wyrazów.
c/ Wybieranie z czytanek wyrazów stanowiących przykłady dla zasad ortograficznych.
d/ Odpowiedzi na czytanie.
e/ Bliskoznaczniki,wyrazy o znaczeniu przeciwnem.
f/ Dyktando z uprzedniem omówieniem trudności ortograficznych,oraz bardzo rzadko jako sprawdzian.
g/ Łączenie w krótkie całości szeregu odpowiedzi na pytanie jako przygotowania do późniejszych opowiadań.
h/ Łatwe opowiadania z życia codziennego opracowane zbiorowo.
i/ List,depesza przekazy pocztowe,podania,pokwitowania, życiorys.

Ćwiczenie ortograficzne.

Powtórzenie zmiękczeń "i","j"."ó"- wymienne,"rz"- wymienne, wyrazy z "ó",oraz "rz"- niewymienne często spotykane,łatwe przenoszenie wyrazu,duże litery,przestankowanie,przyimek przy rzeczownikach.

Ćwiczenia gramatyczne.

Zdanie proste i rozwinięte.Zdanie oznajmujące,pytające,wykrzyknikowe.Podział zdań na dwie części.

Tok lekcji.

Odczytanie czytanki przez nauczyciela /książki zamknięte/, omówienie treści.

Swobodne wypowiadanie się żołnierzy w związku z treścią czytanki.Czytanie przez żołnierzy /głośno i cicho/.Wyjaśnienia wyrazów,zwrotów i zasad ortograficznych i gramatycznych.Ćwiczenia piśmienne.

Wskazówki metodyczne.

Po przeczytaniu czytanki przez nauczyciela,następuje wspólne omówienie treści,dyskusja,rozszerzenie zagadnień poruszanych w czytance,nawiązanie do spraw aktualnych przeżyć własnych. W związku z pogadanką i omówieniem treści należy zwrócić uwagę na wypowiadanie się żołnierzy /ćwiczenia w mówieniu/.

U w a g a.

Czuwając nadformą wysławiania się,należy poprawiać tak,aby słuchaczy nie urazić i nie spowodować niepowściągliwości w wypowiadaniu się /zwłaszcza delikatność należy zachować do mniejszości,oraz do właściwości gwarowych/.

Jako materjał,obok czytanek z książek może służyć gazeta /odczytanie jednego artykułu przy niezmienionym toku lekcji/. Wprowadzenie gazety ma uczyć czytać gazety,wyrabiać czynną postawę obywatela do zjawisk życia państwowego i społecznego. Przy nauce języka polskiego nauczyciel powinien wykorzystać wszystkie możliwości w celu propagandy czytelnictwa.

Po omówieniu,czytanki dłuższe czytane są przez żołnierzy częściami stanowiącemi całość myślową.Należy przy czytaniu przez żołnierzy zwrócić uwagę na ortografję i gramatykę/zakres przewidywany na II stop./,oraz omawianie niejasnych wyrazów i zwrotów.Jeśli czytanki zawierają djalog,można podzielić na role.Jedna czytanka bowiem stanowi materjał na jedną lekcję. Przy czytaniu należy zwracać uwagę na poprawne wymawianie,prawidłowe zatrzymywanie się na znakach,oraz uwzględnienie akcentów logicznych i uczuciowych.Należy unikać czytania mechanicznego.Czasami można stosować czytanie ciche,bez czytania nauczyciela,jako najwłaściwszy rodzaj czytania.Jako sprawdzian należy omówić treść czytanki.Pozatem stosujemy ciche czytanie po odczytaniu przez nauczyciela i omówieniu czytanki jako przygotowanie ucznia do głośnego czytania.

Charakter nauki pisania musi być przedewszystkiem praktyczny:pisanie listów,depesz,przekazów,podań,życiorysu,pokwitowań,i t.p.Jednocześnie należy pamiętać,że punktem wyjścia do ćwiczeń piśmennych winna być czytanka.Tok lekcji powinien być przemyślany,aby zawierał ćwiczenia w czytaniu jak i w pisaniu, oraz uwzględniać ćwiczenia ortograficzne i gramatyczne.

Z językiem polskim łączą się pogadanki:z nauki o Polsce Współczesnej i ważniejszych wypadków z historji Polski oraz życiorysów "Wielkich Ludzi".Nauczyciel powinien starać się o zachowanie ciągłości przez nawiązywanie do poprzednich lekcyj.-

./.

Załącznik Nr.1 c.do rozk.
Nr.299/Ośw.z 25.XI.1935r.

III.

Program arytmetyki
na I st.żołn.szk.pocz. /poziom A i B/
Projekt P.B.K.

C e l e.

Celem nauczania arytmetyki z geometrją w pocz.szk.żołn. jest:

I.- rozwijanie sprawności jasnego i logicznego myślenia
II.- przyswojenie czterech działań z arytmetyki i najelementarniejszych pojęć z geometrji.
III.- umiejętność stosowania w życiu zdobytych wiadomości
IV.- danie metod pracy i zachęcenie do dalszego samokształcenia.

P r o g r a m.

Stopień I-szy.

Zakres liczb od 1 - 100 z dowolnem rozszerzeniem odpowiednio do poziomu umysłowego słuchaczy.
Gruntowne przerobienie dodawania i odejmowania w zakresie 20 /rozkład 10 na składniki/.
Dokładne opracowanie dodawania, odejmowania, pamięciowo i pisemnie w zakresie 100.
Mnożenie i dzielenie przez liczbę jednocyfrową.
Sposób układania tabliczki Pitagorasa.
Stopniowe posługiwanie się liczbami wielorakiemi.
Cyfry rzymskie od I - XII.
Miary długości: centymetr, metr, kilometr.
Miary ciężaru: kilogram, dekagram.
Miary pojemności: litr.
Miary czasu: rok, kwartał, tydzień, dzień, godzina, minuta, sekunda.
Miary praktyczne: para, tuzin, mendel, kopa.
Monety używane w obiegu.
Połowa, ćwierć/praktycznie/.
Prosta na płaszczyźnie, krzywa, łamana, odcinek, linja otwarta, /pojęcie obwodu/.
Mierzenie i porównywanie długości.
Koszt utrzymania rodziny.
Koszt warsztatu pracy.
Krótkie, bardzo łatwe obliczanie dochodów i wydatków codziennych.
Książki kasowe.
Długość dróg.

Wyniki nauczania.

Sprawność w pamięciowem wykonywaniu czterech działań w zakresie 100.
Okrągłemi setkami i dziesiątkami w zakresie 1000.
Znajomość miar i umiejętne posiłkowanie się niemi.
Pojęcie linji prostej, krzywej, łamanej, odcinków, kąta.

./.

Wskazówki metodyczne.

Arytmetyka pobudza aktywność słuchacza/rozwiązanie zadania jest pewnym czynem/,należy zatem stosować metody pobudzające do pracy samodzielnej,indywidualnej.

Licząc się z psychologją żołnierza,należy nietylko dowodzić mu prawd arytmetycznych zapomocą rozumowania,ale również przekonać go,dostarczając mu odpowiednich przeżyć osobistych.

Zasadą powinno być ograniczenie i uproszczenie materjału co do ilości,ale gruntowne,bez pośpiechu przerobienie każdego szczegółu.

Lekcja rachunków winna być taką aby wszystkich zainteresować i wyzyskać bezpośredni pożytek lekcji.

Materjał nauczania należy czerpać z życia i otoczenia przy każdej nadającej się sposobności.Lekcje z polskiego,z któremi rachunki winny się wiązać dostarczają również materjału do zadań.

Żaden podręcznik nie może dać wyczerpującej i pożądanej ilości zadań:jest potrzebny nauczycielowi o tyle,że daje mu wzory zadań,według których będzie układał z uczniem inne,o treści związanej z życiem żołnierza:każdy przykład,każde zadanie musi mieć swój cel wyraźny,wynikać z poprzedniego i być podstawą następnych.

Możemy odróżnić trzy etapy wprowadzania zadań:

I.- zadanie służy do wprowadzenia nowego pojęcia,wówczas dajemy łatwe liczby,aby uwagę skoncentrować na treści zadania.

II.- zadanie lub przykład nie nasuwa żadnych trudności i ma na celu wprawę w rachunkach/liczby większe - większe trudności techniczne /.

III.- zadanie,cel praktyczny - zastosowanie nabytej umiejętności do potrzeb życiowych /dane z życia/.

Bardzo ważnem z punktu widzenia wychowawczego i formalnego jest celowe i pożądne zapisywanie w zeszytach w określonym porządku logicznym /przejrzyście,aby dało całkowity obraz procesu myślowego/.

Przez cały czas nauki należy zwracać uwagę na rachunek pamięciowy,jako wprawę do obliczań spotykanych w życiu codziennem.

Aby osiągnąć należyte rezultaty,należy program dostosować do poziomu umysłowego danego zespołu,trzymając się jednej jego ogólnej linji,a w miarę potrzeby zakres podany w programie rozszerzyć.

./.

Zał.Nr.2.do rozk.
Nr.299/Ośw.z 25.XI.35.

W z ó r

Dziennik świetlicy NN pułku/baonu,dyonu/

ata	Godziny otwarcia świetlicy	Godziny obecn. kierown. świetlicy	Obecnych w świetlicy	Uwagi i spostrzeżenia podofic.dyżur.	Stopień nazwisko podofic dyżurnego
.IX. 35	18 - 20,30	18,05 - 20,40	szereg...48 podofic.. 6 ofic..... 1	Zachowanie się szereg.poprawne.Dzień słotny-niektórzy szereg.przychodzą do świetlicy w płaszczach.W przedsionku/korytarzu/brak wycieraczki.Największe powodzenie ma "bilard świetlicowy" Podczas zajęć świetlicowych został uszkodzony stolik od kwiatów.	kpr.Zulski /4 komp./ Sprzęt,pomoce i gry przyjąłom w myśl spisu inwentarzy Nr.1,2, i 3 .... podpis

Uwagi i spostrzeżenia podofic.dyż.dotyczą: zachowania się szorog., braków lub potrzeb świetlicy,zainteresowań szorog./gry, ilustracje,gazety i t.p./ szczególnych wydarzeń.
Uwag co do metody prowadzenia zajęć świetlicowych przez kier.świetlicy wpisywać nie należy.

Załącznik Nr.5 do rozk.
Nr.299/Osw.z 25.XI.1935.

Plan ramowy pracy świetlicowej.

1/ W układaniu planu pracy należy liczyć się z faktem możliwości oddziałania na terenie świetlicy żołnierskiej na tych samych żołnierzy tylko w ciągu jednego roku,a ściślej biorąc w okresie 9 miesięcy /od końca września do końca czerwca/. Praca świetlicowa będzie dotyczyła przedewszystkiem żołnierzy młodszego rocznika.

Starszy rocznik winien być użyty jako materjał pomocniczy instruktorski,przodowniczy w kółkach czy zespołach świetlicowych.Należy przyjąć chronologiczny rodzaj konstrukcji planu. To znaczy,że w pewnym okresie czasu zakończonym określoną datą należy w pracy świetlicowej podkreślać ważność tego lub innego zagadnienia.Niezależnie od chronologicznego układu w obranym czasie w ciągu roku należy przepracować tematy niewiążące się z ściśle określonym terminem.

2/ Roczny plan pracy świetlicowej winien obejmować:

a/ imprezy stałe /stale mogące się powtarzać podczas każdego wieczoru świetlicowego lub w całym szeregu tych wieczorów jak:chóralne wykonywanie pieśni,gry towarzyskie i t.p.,

b/ imprezy powtarzające się systematycznie co pewien czas /np.wieczory poświęcone specjalnie czytelnictwu/,

c/ imprezy organizowane dorywczo /raz w ciągu okresu rocznego/.

3/. a/ W pierwszych dniach po wcieleniu,rekrutów umundurowanych należy poinformować o istnieniu świetlicy oraz o jej przeznaczeniu.Szefowie pododdziałów wraz z kadrą instruktorską /podofic./winni swoją kompanję /bat./ zaprowadzić do świetlicy, pokazać jej urządzenia oraz zaznajomić z regulaminem świetlicy;

b/ Uroczystości na terenie świetlicy należy zorganizować w dniach:

1/ 11-Listopada - święto niepodległości,

2/ 19 marca - uczczenie pamięci Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego,

3/ 12 maja - żałobne uroczystości w rocznicę zgonu Marszałka Józefa Piłsudskiego,

4/ święto oddziałowe,

5/ święto świetlicowe - jako uroczystość międzyświetlicową na zakończenie okresu pracy świetlicowej.

c/ W ciągu okresu pracy świetlicowej przewidzieć należy w planie 3 razy w miesiącu wysłuchanie żołn.audycyj radjowych.W pierwszych tygodniach po wcieleniu rekrutów należy przeprowadzić szereg gawęd o radju/aparaty odbiorcze,nadawcze,zasady działania,możliwości instalacji,koszta i t.p./.

d/ W programach miesięcznych / przynajmniej 2 razy w miesiący/ przewidzieć udział orkiestr lub muzycznych zespołów amatorskich w wieczorach świetlicowych.

e/ Wieczory świetlicowe wykorzystać jako teren do ciągłego,systematycznego propagowania czytelnictwa.Każda świetlica 10 - 15 minut codziennie winna poświęcić przeglądowi prasy - przedewszystkiem wojskowej /Polska Zbrojna,Żołnierz Polski, Nowiny,Na straży/,omawiając sprawy aktualne.

f/ Przynajmniej raz w miesiącu należy zorganizować na terenie świetlicy porady prawne,dotyczące życia prywatnego/cywilnego/ żołnierzy /sprawy majątkowe,zawodowe i t.p./.W sprawach dotyczących wojska i służby żołn.- odsyłać do przełożonych.Zwrócić uwagę na dział porad w Żołnierzu Polskim.

./.

3/ W zakresie wycieczek i zwiedzań zabytków miasta i urządzeń technicznych należy na terenie świetlicy przeprowadzać gawędy przygotowujące do zwiedzania, a po zwiedzeniu - omówienia. Należy współdziałać w organizowaniu i przeprowadzaniu zwiedzań i wycieczek.

4/ Plan rocznej pracy w ujęciu chronologicznem w ogólnych zarysach winien obejmować:

Październik - ułożyć i przygotować program na "święto niepodległości", przygotować wieczór humoru na przyjęcie rekruta. Zorganizować amatorskie kółko teatralne, amatorski zespół muzyczny /z żołnierzy posiadających własne instrumenty/. Ostatni dzień miesiąca poświęcić propagandzie oszczędności.

Listopad - "święto zmarłych" - uczcić poległych żołnierzy, omówić zwyczaje ludowe. W tygodniu P.B.K. poświęcić jedną gawędę o celach, zadaniach i roli w wojsku tej instytucji. Zorganizować kółko szachistów i ping - pong a. Przeprowadzić wieczór humoru na przyjęcie rekrutów. Przeprowadzić uroczystą wieczornicę, poświęconą "Swiętu Niepodległości". W końcu miesiąca poświęcić jedną gawędę wspomnieniu o powstaniu listopadowem /dywizyjne kursy podchorążych piech. rez. organizują w dniu 29 listopada według własnego programu/. Zapoczątkować propagandę czytelnictwa.

Grudzień - przeprowadzić na terenie świetlicy naukę chóralnego śpiewu kolęd. Dla żołnierzy pozostających w formacjach zorganizować i przeprowadzić wieczór gwiazdkowy. W końcu miesiąca poświęcić jedną gawędę wspomnieniom o powstaniu wielkopolskiem.

Styczeń - zorganizować próbny "konkurs dobrego czytania książki", zorganizować za zgodą dowódcy zabawę żołnierską. Omówić zwyczaje i obyczaje w Polsce i zagranicą - zapusty, karnawał. Poświęcić jedną gawędę wspomnieniom o powstaniu styczniowem. Zorganizować wieczór radjowy.

L u t y - jeden wieczór świetlicowy poświęcić na zaznajomienie żołnierzy - świetliczan z działalnością / naukową i polityczną/ Pana Prezydenta Rzeczypospolitej - imieniny 1.II. Zorganizować powitanie rekrutów /artylerja/. Jeden wieczór przeznaczyć na omówienie zagadnień morskich /znaczenie gospodarcze i polityczne morza dla Polski/. Ewent. zorganizować drugą zabawę żołnierską.

Marzec - przygotować uroczystości ku uczczeniu pamięci Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego. W ciągu całego miesiąca na wieczorach świetlicowych odczytywać /jako hasła/ wyjątki z pism Marszałka Józefa Piłsudskiego. Zorganizować przyjęcie rekrutów /piechota/. Kontynuować dalszą pracę nad żołnierzami, biorącymi udział w "konkursie dobrego czytania książki".

./.

Przygotować program na zakończenie pracy świetlicowej/przewidzieć ewent.powtórzenie najlepszych numerów programów dotychczas przeprowadzonych wieczorów świetlicowych/.

Kwiecień - zorganizować w świętlicach rozgrywki kółek szachowych i ping - pong a.Jedną gawędę poświęcić omówieniu zwycięstwa pod Racławicami /T.Kościuszko/,przeprowadzić końcowe prace nad"konkursem dobrego czytania".

M a j - zorganizować i przeprowadzić żałobną uroczystość na dzień 12 maja.Omówić zagadnienia ustrojowe państwa /Konstytucja nowa - konstytucja 3 Maja/.Jedna gawędę poświęcić sprawom Górnego Śląska/powstania/. Zakończyć "konkurs dobrego czytania książki".Omówić w kilku gawędach zagadnienia związane ze spółdzielczością.Przygotować zakończenie pracy świetlicowej.

Czerwiec - przeprowadzić "święto świetlicowe"/uroczyste rozdanie nagród zdobytych przez żołnierzy-świetliczan w poszczególnych konkursach/.

Dla urozmaicenia wieczorów świetlicowych w szczegółowych programach należy przewidzieć nauczanie i przeprowadzenie gier i zabaw,rozwiązywanie szarad,zagadek,krzyżówek,łamigłówek itp.

Należy zawsze pamiętać o tem,że świetlica żołnierska ma być przeciwwagą trudom pracy żołnierskiej.

Praca kierowniczki świetlicy winna się oprzeć na znajomości:

a/ warunków służby żołnierskiej w oddziale,
b/ historji oddziału,
c/ środowiska z jakiego pochodzą żołnierze,
d/ zainteresowań i uzdolnień żołnierzy - świetliczan.

Każda kierowniczka świetlicy prowadzi "Dziennik zajęć świetlicowych",który winien zawierać:datę,ilość obecnych w świetlicy żołnierzy,szczegółowy program wieczoru świetlicowego/ zmienny w zależności od nastroju i stopnia zmęczenia żołnierzy-świetliczan/,uwagi i spostrzeżenia kier.świetlicy, podpis wizytującego i ewent.jego uwagi.

Prawo wglądu do"Dziennika zajęć świetlicowych"ma dowódca oddziału a w jego imieniu oficer oświatowy.

Kierowniczka świetlicy winna się zaznajomić z następującemi podręcznikami:

Regulski,Malinowski - "świetlica",
Rębowski - "gry i zabawy w świetlicy",

----ooo00ooo----

Zał.Nr.4. do rozk.
Nr.299/Ośw.z 25.XI.35

W z ó r

W y k a z

sprzętu i pomocy świetlicowych, otrzymanych od Zarządu Koła P.B.K.....

L.p.	Nazwa przedmiotu	Ilość	Data otrzymania	Gdzie się znajdują obecnie	Uwagi
1	Szafa biblj.oszklona	1	24.II.1933	świetlica pułk.	
2	Firany /kompletów/	3	- " -	" "	
3	.....	.....	.....	.....	
4	.....	.....	.....	.....	
5	patofon	1	11.V.1934	magazyn podręczny ofic.ośw.	

BIBLIOTEKA NAUKOWA WAP
3022/3